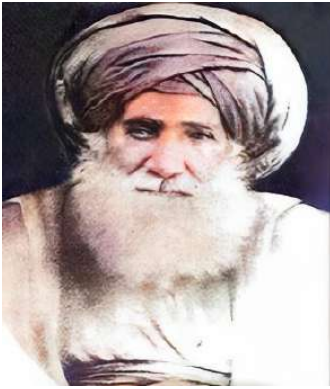
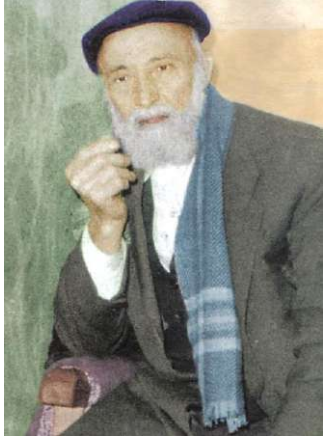

פניני הצדיקים

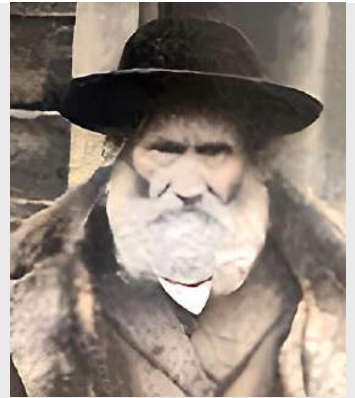

לעדכוני, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים
 ללא פרסומות
 ללא חדשות
 ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הרב אברהם יהושע פריינד מנאסויד זצ"ל - נולד ב-י"ב תמוז ה'תרט"ו (1855) בסיגט. מצאמאי הרמ"א, מהרש"ל, מהר"ם, ש"ך ואף מיוחס לדוד מלך ישראל. לאחר נישואיו ישב על שולחן חותנו ולאחר מכן אביו עשה לו חנות קמח והיה נותן בהקפה לעניים וכאשר ביקרו את מעשיו השיב שראוי והגון יותר לתת קמח לעניים בהקפה מלמכור לאחרים בכסף שכן הם יכולים לקנות ממקום אחר ולאחר תקופה קצרה החנות ירדה לטמיון. בשנת ה'תרל"ט (1879) מונה כאב"ד במחוז ראדנא בגליל נאסוד. החזיר עטרה ליושנה. העתיק לאחר מאמצים כבירים את יום השוק שהיה בשבת ליום חול.

מגדולי בעלי הוראה ומגדולי הצדיקים בהונגריה שהפיצו את תורת החסידות בכלל ובפרט את חסידות צאנז, גאונותו וקדושתו הייתה מן המפורסמות. רבים פנו אליו ונושעו. בשנת ה'תרס"ה (1905) לאחר פטירת חותנו מונה כאב"ד אינטראדאם ובשנת ה'תר"צ (1930) שימש כרבה של נאסויד. התקין תקנות טובות להרמת קרן התורה. בחג הסוכות שלפני פטירתו נשבר הפיטם של האתרוג שלו, ובימי החורף האחרון לחייו קרא לבניו ולנכדיו שיבואו לקבל ממנו ברכה לפני פטירתו. נפטר ב-י"א אלול תרצ"ב (1932). חי כ-77 שנים. בנו, ר' חנוך העניך מילא את מקומו.

סבא (מצד האב): הגאון הצדיק ר' יהושע קראלר. **סבא (מצד האם):** ר' משה הכהן מסיגט (יחוסו למשפחת רפפורט). **אביו:** ר' משה אריה ראש הקהל בסיגט (ומחשובי חסידי בעלזא). **אימו:** מרת חנה מלכה **אשתו:** מרת פראדל (בת ר' מרדכי יהודה לאון אב"ד אינטראדאם. נישא בשנת ה'תרכ"ט). **מרבותיו:** ר' משה שיק (אב"ד חוסט), ר' חיים הלברשטאם מצאנז, ר' יחזקאל שרגא הלברשטאם משינאווא, ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים (ייטב לב) מסיגט. **בניו:** ר' חנוך העניך (אב"ד רוגנא ולאחר מכן מילא את מקום אביו באינטראדאם ונאסויד), ר' ישראל (אב"ד הוניאד). **בנותיו:** מרת חנה מלכה (נפטרה צעירה בחיי אביה), מרת פיגא (נישאה לר' יוסף משה דנר). **מספריו:** **מאור יהושע** - שו"ת **יהדות קודש** - תולדותיו והליכותיו ומעט מדברי תורתו **נחלת יהושע** - שיחות.

● **יפר הגה"צ מריסקאווא זצ"ל:** בזמן שהיה רב בריסקאווא, עשה הבלן שם ברית מילה לבנו הנולד לו למזל טוב, וכיבד אותו בסנדקאות. ביום המילה שרר קור עז, והמקווה לא הוחם, והיו המים קרים מאוד, ואמר הרב מריסקאווא, שכדאי שיטבול במקווה, אבל בשל הקור, אינו בטוח אם יכול.

אבל הבלן אמר שמאוד קשה לו כעת להחם את המקווה, כיוון שהעצים היו רטובים ולא יבשים, על כן היא עבודה קשה להחם את המקווה עתה. אמר לו הרב מריסקאווא, שהוא שמע מרבינו, שנכון מאוד לטבול במקווה לסנדק, שהוא יום טוב שלו, על כן אני מבקש מאוד, שיעשה זאת להחם את המקווה. מיד כששמע הבלן בעל הברית, שהזכיר את שם רבינו, אמר: "אם כך אמר הצדיק, אני אראה להשתדל בכל כוחי להסיק את המקווה, שיהיה המקווה חם למרות שהעצים רטובים, שתהיה אפשרות לטבול בו", והרב מריסקאווא זצ"ל לא ידע שהבלן יש לו איזו קשר מרבינו, ותמה על הדבר, ושאל אותו על כך.

סיפר הלה שהוא היה עני ואביון והיה מחזר על הפתחים, וביגיעה רבה היה מקבץ מעות, כדי שיוכל להכין נעליים לילדיו לכבוד חג הפסח, שכן כל השנה היו הולכים בנעליים קרועות. ומספר ימים לפני הפסח, הכין נעליים, והילדים היו שמחים, שביו"ט פסח יוכלו לחדש, והנה עכברים גדולים שהיו בביתו אכלו הנעליים, מהילד הראשון את הנעל הימנית, ומהשני את הנעל השמאלית.

עוגמת הנפש שלו הייתה עצומה וכאשר ילדיו שמעו על כך, בכו והצטערו, עד שלא יכל לסבול זאת ויצא לחזר על הפתחים במקומות אחרים לקבץ מעות והלך ברגל כיוון שלא היה לו פרוטה לנסוע בעגלה, ובשעה שתיים בלילה הגיע לנאסאד, ובימים ההם לא היו בעיר פנסים להאיר את הרחובות, וראה שיש בית אחד מואר, הלך לכיוון הבית וראה מבעד החלון, שיושב מישהו ולומד בספר. היות והקור היה עז, נקש בדלת של רבינו.

הצדיק פתח את הדלת ושאל לבקשתו, סיפר לו הלה, את כל מה שאירע עימו. הרב אמר שכעת אמצע הלילה, ומחר בעז"ה ילך לקבץ עבורו מעות, וכן יתן לו מכתב המלצה. רבינו נתן לו לאכול והציע לו את המיטה שלו כדי שינוח מיגיעת הדרך. למחרת בבוקר מיודענו הלך להתפלל וכן קיבץ מעות. לאחר מכן חזר לבית הצדיק ורבינו אף הוסיף סכום נאה.

פנה הלה לרב ואמר: "רבי, מה אעשה, שהרי בתוך ביתי יש עכברים גדולים, ועד פסח העכברים יעשו כבראשונה ויאכלו את הנעליים". רבינו לקח נייר וכתב את שמו **אברהם יהושע בן חנה מלכה**, והושיט לו את הנייר, ואמר לו, שיתחוב את הנייר בתוך החור של העכברים, וכן עשה, ומאז כלו העכברים מתוך ביתו ושוב לא נמצא אפילו עכבר אחד.

● **יפר נכד רבינו, הגאון ר' משה אריה פריינד (אב"ד ירושלים)** כי פעם אחת איש כפרי הגיע לבית רבינו וסיפר, שהעכברים מציקים לו מאוד, וניסה להיפטר מהם ללא הועיל. אמר לו רבינו שיזכיר את שמו הק' אברהם יהושע בן חנה מלכה, שהוא ציווה שילכו מאצלו העכברים, וכן עשה, והלכו ושוב לא נשאר אפילו אחד.

● **יפר הרה"ח מו"ה צבי לעפקאוויטש** כי לרעייתו היו חלומות נוראים ומבוהלים שהפחידו אותה בכל פעם, וכאשר הזכירה זאת לפני רבינו זי"ע אמר לה שתסתכל בפניו וכן עשתה, ומני אז לא היו לה עוד פחדים (מובא בספר חסידים, שסגולה להינצל מפחד לצייר צורת צדיק) (גדולת יהושע)

המקובל הנסתר הרב יעקב לוי זצ"ל ה'ספן הקדוש' - נולד בסביבות שנת ה'תרנ"ה (1894) בעיר סבסטופול. כבר מגיל צעיר ניכר כי נועד לגדולות. זכרונו היה מופלא ביותר. בגיל תשע כבר נבחן על שלוש המסכתות בבא קמא, בבא מציעא ובבא בתרא עם פירוש התוספות ועל הלכות איסור והיתר שבחלק יו"ד בשו"ע. עשרות שנים לאחר מכן הוא עוד זכר את מה שלמד בשנות ילדותו. הוא התייתם מהוריו תקופה קצרה לאחר בר-המצווה. הוא מצא את עצמו בודד בעולם, דואג לפרנסתו. בימי בחרותו הגיע לוינה. שם התחתן ונולדו לו שני בנים עילויים תורניים. הוא נמלט עם משפחתו לצרפת לפני מלחמת העולם השנייה. בהמשך עברו לאלג'יר בגלל הנאצים. בשנת ה'תש"ב (1941) הועבר עם משפחתו למחנה הריכוז גיאודו. שם סבל עינויים גדולים במשך שנתיים וחצי. אשתו ושני בניו נרצחו הי"ד.

כשעלה לארץ, הוא גר במעברת העולים המרוקאים ושימש כסולל כבישים בפרדס-חנה. הגאון רבי שמאי גינזבורג והגאון ר' יצחק אייזיק הלוי הרצוג דאגו שיקבל תפקיד של משגיח כשרות על סיפונה של אוניה. במשך שתיים-עשרה שנים היה על האוניה של חברת הספנות הישראלית 'צים'. רוב הזמן היה ספון בחדרו כותב ולומד. דיבר כחמש עשרה שפות. לאחר שחלה בסוכרת אושפז בבית-הרפואה 'שיבא תל השומר'. משם הועבר אל המרכז השיקומי 'בית לוינשטיין' ברעננה, ומשם הועבר לבית אבות מלב"ן (מוסדות לטיפול בעולים).

רק קבוצה קטנה של צדיקים ורבנים ידעו את סודו של 'הספן הקדוש'. המפורסם שבהם היה הרה"ק האדמו"ר מרן ר' ישראל אלתר (ה'בית ישראל' מגור זיע"א) שטרם מספר פעמים לפגוש את רבינו. הוא ישב עימו שעות ארוכות ביחידות ואף התבטא עליו בתוארים מופלגים. מרן הגר"ש וואזנר זצ"ל במכתב נדיר סיפר על היכרות אישית עם 'הרב הגאון בקי עצום בכל מכמני התורה והחכמה'... בסוף ימיו יסורים איומים היו מנת חלקו והוא קיבל אותם באהבה. למרות שהיה קטוע בשתי רגליו רח"ל הרב למד ועסק בתורה הקדושה. נפטר בערב שב"ק, י"א אלול ה'תש"ל (1970). חי כ-76 שנים. ציונו בבית העלמין 'שומרי שבת' בזיכרון מאיר שבבני-ברק. בהלווייתו השתתפו אלפי בני תורה ובראשם מרן ר' יעקב ישראל קניבסקי זיע"א שיצא מגדרו וצעד אחרי המיטה לתוך בית העלמין. גם כיום יהודים רבים, שפוקדים את ציונו זוכים לראות ישועות.

אביו: ר' אברהם (מחשובי הקהילה היהודית. ת"ח ידוע. רבינו העיד כי אביו זכר את כל התורה והיה בור סוד שאינו מאבד טיפה. היה מקושר לאדמו"רי בית טריסק). **ילדיו:** שני בנים הי"ד (נרצחו ע"י הנאצים עם אשתו). **מתלמידיו:** ר' צבי אריה טסלר. **מספריו:** יזכר יעקב- מדברי תורתו (יצא לאור ע"י תלמידיו).

הגאון ר' חיים מנדל שטייגר העיד שפעם הופתע לשמוע את רבינו מצטט בעל פה קטעים שלמים ממדרש 'שחר טוב'. בתוך השיחה רבי יעקב אמר לתמומו שאת המדרש הזה הוא זוכר שלמד בגיל שמונה. מאז הוא לא ראה את הספר, אבל הוא זכר אותו היטב.

הרב ישראל צבי הלוי סיפר: "כאשר הייתי תלמיד בישיבת לובלין אצל מרן פוסק הדור הגאון ר' שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, נסעתי פעמים רבות לבקר את הרב לוי ולשמוע מפי קודשו דברי תורה, שיחות מוסר ויראת שמיים. השתוממנו לנוכח היקף ידיעותיו בכל מקצועות התורה. פעם אחת התלוויתי למו"ר הגר"ש וואזנר זצ"ל כשנסע לבקר את הצדיק. כשהגענו לשם, הגאון הסטייפלר זצ"ל ובנו מרן ר' חיים קניבסקי זצ"ל היו בחדרו. הם צללו ביחד בים התלמוד, בנגלה ובנסתר ואנחנו ניצבנו מהצד דוממים ומשתאים.

מרן הגאון ר' שמואל הלוי וואזנר שמע על ת"ח שבקי בכל התורה שנמצא בבית הרפואה מלב"ן. מרן ר' וואזנר קיים מצוות ביקור חולים ובמקביל ביקש לתהות על קנקנו. במשך שעה ארוכה השניים שוחחו בכל מקצועות התורה. הוא נותר משתומם מידיעותיו. לביל שבת הגר"ש וואזנר סיפר: "היום ביקרתי אצל צדיק אפוף בייסורים, אבל הוא לא מרגיש את חוליו מרוב אהבת תורה". כשרבינו נשאל: "איך הוא מצליח לזכור את כל התורה?". ענה: "זה לא רק כישרונות. כשיש לך יהלום ביד, האם תשכח היכן הוא נמצא?".

הגאון ר' חיים מנדל שטייגר סיפר בשם רבינו כיצד ניצל: "היה איש עסקים שיצא באוניה ליפן. הוא רצה לייבא סחורות. מכיוון ששימשתי גם כסבל בנמל מארסי בצרפת, הוא שכר אותי כסבל. כשהגענו ליפן נשארנו כמה ימים עד להפלגה. אלא שאז אחרי שהעמסתי את הסחורה, נכנסתי למסעדת הנמל והתיישבתי ליד שולחן. המתנתי לסוחר שיבוא. להפתעתי באמצע הנמל היפני צץ יהודי ישיש ת"ח בעל זקן ארוך. הוא התיישב מולי. עוד לפני שהספקתי לשאול אותו מיהו ומהו, הוא כבר שטח קושיה בקטע רמב"ם תמוה. לא הבנתי מהיכן הוא יודע שיש לי יד ורגל בתורה ומפְרְשִׁיה. התחלתי לענות לו, אבל הוא לא הרפה. התחלנו להתפלפל עד שהרגשתי שאני מתייבש.

היהודי הזמין שתי כוסות בירה. מסתבר שהבירה היתה חזקה עבורי. לאחר שלגמתי מעט, נפלה עלי תרדמה ארוכה. כאשר התעוררתי – גיליתי כי האוניה והסוחר שעימם הגעתי נעלמו. אני תקוע לבדי ביפן. עובדי הנמל התלוצצו על האיחור שלי שקרה בגלל כוס בירה. כמה מהם רצו לפגוע בי. הם חשבו שעשיתי לסוחר תרגיל והתחמקתי מלחזור איתו. בלית ברירה המתנתי בנמל לבד. חלפו שבועיים עד שהגיעה הודעה מצמררת - **האוניה שהייתי אמור לעלות עליה טבעה במצולות וכל נוסעיה טבעו. רק אני ניצלתי.** כשנשאל: "מי היה אותו זקן - אליהו הנביא?", שתק ולא השיב.

לפני הסתלקותו מהעולם רבינו רשם צוואה מיוחדת שבה הוסיף בקשה ייחודית: שלא יבואו להשתטח על קברו, כי לא יוכל לשמוע קול בני של יהודי בלי לסייע לו. כך נודע שאם יעלו אנשים לקברו, יהיה מחויב לבקש מה' לפעול למענם ישועות. במשך שלושים שנה מיום פטירתו כמעט שלא עלו אל הקבר. השינוי הגדול קרה בשנת ה'תש"ס. מרן הגאון ר' שמואל הלוי וואזנר זצ"ל הורה לאחד מבני משפחתו שהיה צריך ישועה דחופה, שיעלה לקברו של רבינו והסביר: "שלושים שנה כבר לא עלו אל קברו ולא ביקשו מה' בזכות הצדיק ישועות, זה מספיק. עכשיו אתה יכול ללכת אל קברו ולבקש. הוא מעולם לא השיב פני יהודים ריקים". **(הסיפורים מעובדים מתוך 'למשפחה')**

האדמו"ר רבי אברהם יעקב פרידמן מסדיגורה (הראשון) זצ"ל - נולד ב- כ' בחשוון ה'תק"פ (1819) ברוז'ין שברוסיה. מייסד חסידות סדיגורה. התמנה לאדמו"ר לאחר פטירת אביו ואחיו ר' שלום יוסף. שימש במשך שלושים ושתיים שנים בדיוק כאדמו"ר. בתחילה הנהיג בעיר פאטיק ובשנת ה'תרי"ב (1852) עבר לעיר סדיגורה. אלפים נמנו על חסידיו. ידוע בחיבתו הגדולה לארץ ישראל. עמד בראש "כולל וואלהין" שהיה אחראי על איסוף הכספים והעברתם לחסידים שהתגוררו בארץ ישראל. בהשתדלותו הסתיימה בניית בית הכנסת "תפארת ישראל" בירושלים. בעקבות הלשנה נעצר באשמת סיועו בהברחת ילדים מעבודת הצבא ישב בכלא לתקופת בת חמשה-עשר חודשים. ענוותן מופלא. שפל ברך. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר ב-י"א באלול ה'תרמ"ג (1883). חי כ-64 שנים. ציונו בסדיגורה ליד אביו.

סבא: ר' שלום שכנא (מצד אביו). **סבתא:** מרת חוה (מצד אביו). **אביו:** האדמו"ר ר' ישראל מרוז'ין. **אמו:** מרת שרה אפרתי. **אחיו:** ר' דב בער מליובה, ר' דוד משה מטשורטקוב, ר' מנחם נחום משטעפינשט, ר' שלום יוסף מסדיגורה ור' שרגא מהוסיאטין. **אחיותיו:** מרת גיטלה (נישאה לר' יוסף מונזוהן), מרת חיה מלכה (נישאה לר' יצחק מסקווירא), מרת לאה (נישאה לר' דוד הלפרין) ומרת מרים (נישאה לר' מנחם מנדל מויז'ניץ). **מרבותיו:** אביו, ר' ישראל. **נשותיו:** מרת מרים פרלוב (זיווג ראשון - בתו של רבי אהרן מקארלין בעל "בית אהרן". נישא ב-י"ח ה'סיון תקצ"ד), מרת גיטל (זיווג שני - בתו של האדמו"ר מנחם נחום משטפנשט שברומניה). **בניו:** ר' אשר (נפטר חתן). ר' שלמה (נפטר בחיי אביו), ר' יצחק (ה'פחד יצחק', מייסד חסידות בויאן), ר' ישראל ("ה"אור ישראל", ממלא מקום אביו בסדיגורה). **בנותיו:** מרת הדסה פייגה (נישאה לר' אבי עזרא זעליג שפירא), מרת פערל (נישאה לר' מנחם נחום דב בער מסדיגורה), בת שבע רוחמה (נישאה לר' ישראל פרידמן מצ'ורטקוב, מח"ס 'גנזי ישראל'). **מספריו:** **אמת ליעקב.**

רבינו הושלך פעם לבית האסורים לאחר ששלטונות הרשע בארץ מגוריו טפלו עליו עלילות שווא. מפקד הכלא, שהיה שונא ישראל מושבע, הכביד על הרבי שהיה נתון תחת מרותו, וכדי להתעלל בו הכניס לתאו אסיר נוסף, פושע אלים ואכזר שבנוסף לכל "מעלותיו" הצטיין גם בשנאת ישראל שפעפה בו.

במחיצתו של אסיר זה רע ומר היה גורלו של הצדיק. חסידיו של הרבי, המומים ומדוכאים בשל מאסר רבם, פעלו רבות למען שחרורו, ועד שזה יקרה ביקשו הם כי רבם יחוש בנוח בכלאו, עד כמה שאפשר. ואכן הצליחו, לאחר מאמצים מרובים להשיג אישור להכניס לתאו ספה מרופדת. משהובאה הספה לא יכול שותפו של הרבי, הלא הוא הפושע המועד, להסכין עם העובדה, כי לזקן היהודי יהיה מקום משכב נוח, **וכדי להכניסו ולהכאיב לו חרט על הספה צורת צלב!** ראה הרבי את הצורה החרוטה על הספה ונמנע מלשבת עליה. כל היום כולו עמד על רגליו, ואילו שכנו לתא ניצל את הספה ונהנה עד מאוד.

אותו שכן לתא לא היה הפגע הרע היחיד, שמצא הרבי בבית האסורים, עוד צרה צרורה התרגשה ובאה עליו, בסמוך לכלא שכן מנזר, ובמשך כל היום בקעו ועלו משם קולות, רחשים וצלצולי פעמונים. הרבי מאן לשמוע אל הקולות הללו, וכדי להתגבר עליהם אטם את אוזניו בראשי אצבעותיו. כך ניצב על רגליו משך כל שעות היום, אצבעותיו נעוצות באוזניו ופיו רוחש תפילה לקונו.

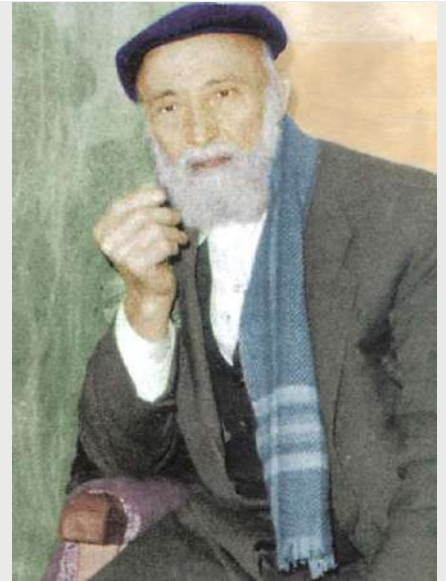

נקל לשער, מה רב היה סבלו של הרבי, אך הוא נשא סבלו וצערו בדומיה, לא התרעם על שכנו הפושע, לא גער בו, כשהשחית את ספתו, ולא התאונן על הרעש, הבא מן המנזר. רק הבליג על הכול והמשיך בתפילתו. אותו שכן רע מעללים לא יכול לשאת את מראהו של הרבי המתפלל לקונו בדבקות שכזו, והציק לו יותר והפריעו בתפילתו. **כעת משהגיעו הדברים לכך, והרבי שוב לא יכול היה להתפלל, הגיש תלונה למפקד בית האסורים.** המפקד, כאמור, שונא ישראל מובהק היה, ולא די שלא שעה לתלונתו של הרבי, אלא אף עודד את הפושע להמשיך ולהציק לשכנו היהודי. ואכן, מעשיו הנלוזים גברו והלכו. **כך חלפו להם הימים, הפושע מציק ומתעלל, והרבי נושא את סבלו וצערו בדומיה ובכוחות עילאיים.**

יום אחד, שעה שהרבי עמד בתפילה, החל שכנו הרשע, כדרכו, בתעלוליו ובהפרעותיו. לפתע, בקעה זעקת שבר מפיו של אותו רשע, בתוך רגע קט, הוא צנח ארצה מתפתל מכאבים עזים. "הצילו!!!" פילחו זעקותיו את דממת הכלא. בצעקותיו הנוראות הובהלו אל התא שומרי הכלא, ובראשם המפקד. הללו חרדו אל האיש המתפתל ונאנק מכאביו ושמעו אותו גונח ואומר: **"מהרו והוציאו אותי מחדרו של הרבי! אם אשאר כאן עוד רגע אחד בלבד, אמות!"** נדהמים הביטו לעברו השומרים, כשלפתע התחלפה תדהמתם בבהלה נוראה: גם מפקד הכלא, שהיה בין הנחלצים לעזרת הפושע, צנח ארצה מתפתל בכאבים עזים, זעקות השבר שבקעו מפיו התמזגו בצרחותיו של הפושע... **אז מיד הבינו הסוהרים כי הכאבים האינמיים פקדו את מפקד הכלא ואת האסיר הרשע כעונש על שהתעללו ברב היהודי.** מיהרו מיד להוציא את השניים מחדרו של הרבי, ורק משהובטח לרבי, כי שוב לא יוכנס איש לחדרו, הרפו הכאבים מהמפקד ומהפושע גם יחד. מאותו היום הבינו כל אנשי הכלא, כי איש קדוש הוא הרבי, ועד ליום שחרורו נהגו בו בכבוד רב.

הצדיק הנסתר חכם מנחם מנשה זצ"ל: נולד בטורקיה ועלה לארץ ישראל. צדיק נסתר אשר כל מעשיו נעשו בסתר. ענוותן שאין כדוגמתו. מעשה נסים רבים מסופרים אודותיו. בעל רוח-הקודש. רבים נושעו על ידו. גמל חסדים עם הכול בצנעה. אחת מיזמותיו הייתה לאסוף את כל הילדים העניים, שנאלצו בשל קשיי פרנסה בבית, לצאת לעבודה, ולספק להם מורים ושיעורים בלילה. למרות שהוא בעצמו בקושי היה לו למחיתו, הצליח למצוא מימון למורים. איש קדוש שהאמת נר לרגליו. זמן מה לפני פטירתו אמר לאחד מבניו כי קיבל על עצמו ללכת כפרה על עם ישראל לביטול גזרה ואף ידע את מועד פטירתו. גם לאחר פטירתו הופיע פעמים רבות הן בהקיץ והן בחלום לאנשים, והודיעם על גזרות ועוררם להרעיש עולמות. ואכן לאחר מכן ראו, כיצד התבטלו הגזרות בדיוק בזמן החלום. ייסד את ביה"כ "אהבת חיים" בשכונת בית-ישראל. וכן נמנה עם מייסדי הארגון "יד לאחים". המקובל הרב מרדכי שרעבי זצ"ל היה עומד לכבודו ואמר, שרואה הוא עמוד אש מעל ראשו ואף העיד עליו, כי הוא מגדולי ל"ו הצדיקים שבדור. נפטר ב"ב אלול ה'תשכ"ח (1968). ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אשתו: מרת אסתר. **ילדיו:** ר' מרדכי מנשה, ר' יעקב ע"ה, ר' אברהם שבתאי (חתנו). **מספריו:** אהבת חיים- ספר מוסר, הלכה וסיפורי צדיקים • ליקוטי מנשה- הלכות עפ"י סדר או"ח • יקונטרס שכר החיים- דברי מוסר והתעוררות על מעלת לימוד ועסק התורה הקדושה ומעלת שמירת הקדושה • יקונטרס על מסכת אבות

ל ה'לן סיפור אחד, מני רבים, המובא בספר 'חכם מנחם מנשה' המלמד אותנו, עד כמה האמת הייתה נר לרגליו: באחד הימים התאספו חכמי ישיבת פורת יוסף בירושלים לדיון מיוחד כיצד לגייס כספים עבור הוצאות חתונה לחתן יתום. לאחר שהוחלט על מספר דרכי פעולה, החליטו החכמים להטיל גם על רבנו מנחם להשיג סכום נכבד בסך חמש מאות לירות. בידעם שאיש חסד גדול הוא המשתדל רבות לעזור למשפחות ואנשים הזקוקים לתמיכה.

חכמי הישיבה הודיעו לרבנו על החלטתם, רבינו מצידו שמח מאוד על המצווה הגדולה שנפלה בחלקו לעזור לחתן יתום, ועל אף שידע, שאין כרגע בכיסו אף לא מעט מסכום עתק זה הסכים למלא את בקשתם. לצורך כך החליט לנסוע לתל-אביב, כדי לדבר על לב נדיבים לסייע במצווה נשגבה זו. כשהגיע לתל-אביב פנה להתאכסן בבית בנו המתגורר במקום, ולאחר מנוחה קלה פנה לצאת לעבר בתי הנדיבים, על אף שלא חש כל כך בטוב עקב הנסיעה.

בצאתו לרחוב פגש ביהודי שהכיר אותו מכבר. הלה ביקש מרבנו היות ואחד ממכריו מכניס את בנו בבריתו של אאע"ה, חפץ הוא מאוד שרבינו יהיה נוכח בשעת הברית. הצדיק הסכים להתלוות עימו למקום בו מתקיים הברית לשמחת הרבה הידיד. כשהגיע הרב למקום עריכת הברית, הבחין, שהאישה העומדת למסור את התינוק למוהל, לבושה בלבוש שאינו צנוע. הדבר

קאב לו מאוד והוא החל לזעוק: "הלא אסור על פי התורה לאישה ללכת בלבוש כזה, ודבר זה פוגם את נפשו הטהורה של הרך הנולד!"

צעקותיו של הרב גרמו לרעש גדול במקום. חלק מהאנשים שלא הכירו את הרב, כעסו על צעקותיו של זקן לא מוכר, וביניהם היו אף שניסו להכות אותו. אולם רבינו עמד והתריע בעקשנות, כי הוא מוחה נמרצות על כך, וצריכים לתת את התינוק לאישה אחרת, הלבושה בצניעות. משראו הנוכחים את גודל עקשנותו של הרב, השתדלו להביא בזריזות בגד צנוע כדי לכסות את האישה, ולאחר מכן שקט הרעש וערכו את הברית מסימן טוב ובמזל טוב. לאחר סיום עריכת הברית, ניגש יהודי טורקי עשיר, שהיה רחוק משמירת המצוות ונמנה על אותם שחפצו להכות את רבינו ושאל: "איני יודע, אם הנך רב גדול או רב קטן, אך רציתי שתסביר לי, איך זה שהרסת בצעקות שלך את שמחת הברית? הלא בכלל אינך נמנה על בני המשפחה". הרב השיב ברגיעה: "שמע נא ידידי, אם לדוגמא היית בחתונה, ולפתע אתה רואה ילד שהתעלף חלילה. וכי לא היית זועק בקול גדול, אפילו שאינך נמנה על בני המשפחה?"

וכך הסביר: "כשיש אישה הלובשת לא צנוע, גם זה פיקוח נפש ממש, כי יסוד קיומו של עם ישראל הוא על הקדושה והטהרה. על כן, אישה שאינה נזהרת בכך היא פוגמת ממש בנפש הילד". והוסיף שיש הלכות טהרה וצניעות. שמירת שבת וכו', וכל יהודי חייב לשומרם ולהיות קדוש וטהור. עמד הלה רתוק למשמע מתק שפתיו של הרב. אולם לאחר כעשר דקות של שיחה, התנצל רבנו, שצריך הוא לסיים מפני שצריך הוא למלא את שליחותו בגיוס כספים עבור חתן יתום. הלה הפציר ברב, שימשיך לשוחח עמו. אף רבנו הסביר לו שוב בלשון רכה, שהזמן העומד לרשותו הוא מועט מאוד וצריך לשוב על פתחים של נדיבים רבים.

הלה פנה בהפתעה אל רבינו בשאלה ישירה: "כמה זקוק הנך בסך הכול עבור החתן היתום?". ענה הצדיק: "חמש מאות לירות". הלה הזדרז ושלף פנקס צ'קים מכיסו וכתב במקום צ'ק על סך אלף ושמונה מאות לירות והפטיר: "כעת יתאפשר לך לשבת ולשוחח עמי ברגיעה. אני שומע ממך דברים שלא שמעתי מעולם!". רבינו המשיך לשוחח עמו בדברי תורה והדרכה ביהדות ושמירת הקדושה והטהרה, תוך כדי שהוא מודה לו על התרומה הנכבדה. לאחר ששוחחו כשעתיים, נפרדו איש מאחיו לשלום. כשעזב הרב את המקום, פנה העשיר ושאל את האדם, שהביא את רבינו לברית: "מה שמו של הרב?". "חכם מנחם מנשה מירושלים". השיב העשיר: "אם היו עוד כמה רבנים אמיתיים כאלו- היה בוודאי כבר מגיע המשיח". היהודי העשיר הנזכר התחיל מאותו יום להתקרב יותר ויותר לדרך היהדות. ונעשה בעל תשובה גמור עם יראת שמים טהורה. דיבוריו של רבינו פעפעו בו כל חייו. הלה המשיך להיות בקשר מתמיד עם הצדיק ותרם הרבה לפעולותיו הנשגבות של רבינו ביזכי הרבים והמשיך לשמור תורה ומצוות כל ימי חייו וזכה שאף בניו הלכו אחריו בדרך התורה והמצוות.

באחת השבתות ערכו מספר בנות, המתגוררות בירושלים, טיול קצר לעבר הר הצופים. **באותם ימים היה עוד הר הצופים מלא במוקשים רבים. על כן, סכנה רבה ריחפה על כל יהודי העובר במקום. אולם, נערות אלו חפצו מאוד בסקרנותם להכיר את הר הצופים.** ולפיכך החליטו לבקר במקום. **אולם להוריהם אמרו, שהולכות לבקר חברה מסוימת, כדי לא להדאיגם.**

לאחר כשלוש שעות שבו הנערות לבית הוריהם בשלום. אחת מנכדותיו של רבנו נמנתה אף היא עם נערות אלו, שהלכו להר הצופים, כשחזרה ראתה את הסבא עומד ברחוב ומתפלל. כשהתקרבה הנכדה לעבר הסבא, כדי לשאול אותו מה אירע שהוא מתפלל ברחוב. עוד לפני שפתחה פיה, פנה רבנו לעברה ואמר: **"דעו, שמגיע לכן מכות! הלכתן בשדה מוקשים מסוכן, וסכנת נפשות ריחפה עליכן"**.

הנכדה, שהייתה המומה למשמע אוזניה, שאלה: **"סבא, מניין יודע אתה שהלכנו להר הצופים?"** - **"אל תשאלו שאלות מיותרות!"** השיבה רבנו. **"רק דעי לך שמפני שהלכתם להר הצופים לא הלכתי השבת כדרכי למסור שיעור בשכונת ממילא. היות שהייתי צריך להתפלל עבורכן, שלא יאונה לכן כל רע"**.

לאחר כל זאת. ביררו הנערות אם אכן שדה זה שעברו דרכו להר הצופים שדה מוקשים הוא. **ומה גדלה תדהמתן כשמעו, שרבים שעלו על שדה זה לא שבו חיים מהמקום, כיוון שטמונים בו מוקשים רבים, בלבן גדלה ביתר שאת הערכה לרבנו על פעולתו הגדולה להצלתן.**

יום אחד צעד רבנו ברחוב בלויית אחד מנכדיו ועימהם עוד אדם, והנה עבר כנגדם אחד מהאנשים שהחזיק במחלוקת על רבנו, הלה בראותו את הרב ירק בפניו בעזותו הרבה. הנכד שנדהם למראה עיניו חפץ מיד לתופסו ולהכותו. **אולם הצדיק תפסו בבגדו בחזקה והזהירו לבל יהין לפגוע לרעה באיש ההוא. אולם הנכד לא נרגע והחליט בנפשו, כי בבא העת יפרע את חובו למחות על כבוד הסבא.** לאחר שהלך רבנו מעמו פגשו שוב באותו אדם. ביקש הנכד מחברו, שהיה עמו, כי יעזור לו במרדף. מיד החלו השניים לרדוף אחריו, אולם לא הצליחו לתופסו עד שנעלם בין הבניינים.

הצטער הנכד מאד, על כך שלא הצליח לתופסו, אולם הזהיר את חברו לבל יספר לסבא שניסו הם לתופסו, שהרי הזהירם לבל יפגעו בו לרעה. בהגיעו אל בית המדרש "אהבת חיים" מיד פנה אליו רבנו ואמר: **"מדוע עשית כך? וכי לא הזהרתיך שלא תרדוף אחרי היהודי ההוא? הלא אני עומד כעת ומפציר בתפילות שלא תצליח לפגוע בו לרעה, ואלמלא כן, מי יודע מה היית עושה לו?"**

הנכד נדהם למשמע אוזניו וחשב בלבו: **"כיצד יודע סבא את אשר חפצתי? הרי חברי בוודאי לא גילה לו זאת"**. וליתר בירור שאל את חברו, אם בכל זאת דיבר עם הסבא על כך. **הלה השיבו שבכלל לא ראהו, והוברר לו מעל כל ספק, שהסבא יודע את זה ברוח-הקודש ממש.** במעמד זה התפעל הנכד יותר ויותר עד היכן מסוגל רבנו להעביר על מידותיו, עד כדי כך שהוא כל כך דואג לאותו אדם שביזהו וציערו ופגע בכבוד התורה ופועל למענו בפעולות ובתפילות.

עד כמה רבינו היה מוכן למסור נפש למען השבת, יעיד הסיפור המופלא הבא: לאחר הקמת המדינה היו בירושלים מספר בתי-קולנוע, ודבר זה היה כואב ביותר לרבנו איך שבאו זרים וחיללו את עיר הקודש ובפרט שפתחום בשבת קודש! **על כן היה הולך בשערי בית-קולנוע ומכניס ראשו לתוך קופת הכרטיסים שעומדים למכירה ולא נתן שימכרו, למרות שמכות רבות נחתו עליו בגלל זאת, עמד איתן ולא חת ולא זע משלוחי מחטיאי הרבים.**

מסופר על יהודי בר אורין מיקירי ירושלים שעסק רבות בהצלת ילדי ישראל ופעל רבות להכניסם לתלמודי תורה וישיבות קדושות. קרה פעם שרצה להכניס ילד יקר ממשפחה שבורה לאחת הישיבות המפורסמות בירושלים. מכיוון שמצב הישיבה היה דחוק, **ביקשה ההנהלה כתב התחייבות מהנ"ל שישלם כל חודש בעבור הילד 50 לירות, סכום נכבד בימים ההם.** הלה שידע שאין באפשרותו לעמוד בהתחייבות זו, הצטער על כך ביודעו שהכנסת הילד לישיבה הינה דבר נחוץ ביותר. מנהל הישיבה יעצו שילך לשכונת בית-ישראל לעבר בית-הכנסת "אהבת חיים", שם נמצא הצדיק חכם מנחם מנשה, ואולי הוא יהיה מוכן להתחייב לשלם כל חודש את הסך הנ"ל עבור הילד, כיוון שידוע לו שעוסק הוא רבות בהצלת ילדים ומכניסם לישיבות קדושות.

הלה הישר שם את פעמיו לעבר בית-מדרשו של ר' רבינו. כשהגיע לשם סיפר לרבינו על הילד, ושחפץ הוא בעזרת ה' להצילו כדי שילך בדרך ישרה. הוא שאל אם יוכל לסייע בנידון. **הרב בלי היסוס, כתב תיכף כתב התחייבות, בו הוא מקבל על עצמו בלי נדר לשלם מדי חודש בחודשו 50 לירות בעבור הילד. התפעל הלה מאוד שעל אף שלא הכירו כלל, התחייב בשמחה לשלם סכום זה מדי חודש, ובלבד שינצל נער יהודי מחינוך קלוקל ויכנס למקום תורה ויראה.**

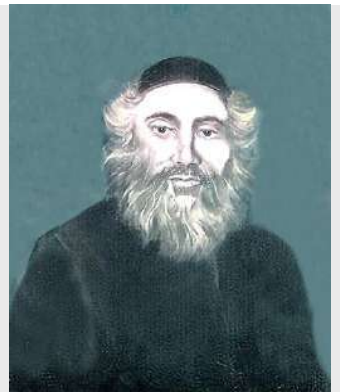
אחד מגבאי בית-כנסת מסוים בשכונת בתי אונגרין בירושלים נהג לחלק בכל ערב שבת מצרכי מזון לעשרות משפחות שמצבן הכלכלי היה מחייב לסייע בידם. המצרכים כללו את הדברים הבסיסיים, כגון: שמן, יין, חלות, וביצים וכו'. ומידי שבוע קיבלו עשרות משפחות מאושרות, שפע מצרכים לכבוד שבת המלכה. ובפרט שבאותה תקופה הייתה שוררת עניות גדולה, ולכך חלוקה זו הייתה בבחינת מעט אור הדוחה הרבה מהחושך. שבוע אחד מחודש אלו של שנת תשכ"ח, אירע שלא הגיע לידי אותן עשרות משפחות סל המצרכים שהיו רגילים לקבל מידי שבת. בעקבות זאת באו אנשים רבים בתמיהה לגבאי, שלא חילק להם את המצרכים שהיו חיוניים להם מאוד. הגבאי לא השיב דבר. אולם בשבת בבוקר אחרי התפילה עלה על הבמה וסיפר: **"להווי ידוע לקהל הקדוש, שכל המצרכים שהיית מחלק לאותן משפחות מידי שבת, לא היו מכספי הפרטי כלל, ולא מכספי ביהכ"נ. כל המצרכים היו מגיעים אלי כל שבוע מידיו של הצדיק הנסתר חכם מנחם מנשה שנפטר השבוע. הוא הזהיר אתי שלא אגלה זאת לאיש. לכן חשבתם שאני הוא שמביא את המצרכים מכספי הצדקה שאני מופקד. עכשיו רואה אני שאין באפשרותי לחלק את המצרכים מאחר ועלות כל הסל למשפחות הנו רב מדי, לכן חייב הייתי לגלות את סוד הדברים שתדעו מה קורה פה, ולא יהיה לכם תרעומת עליי"**. הציבור בשומעו זאת התפעלו מאוד מכל החסד שנעשה עימהם בתקופה ארוכה זו על ידי אותו צדיק שליח ה', ללא שידעו כלל שהוא זה התומך בהם. צער אחז בקרב המתפללים כאשר החלו להבין את גדל האבדה.

המקורבים שבתלמידיו מספרים שהיה נוהג הרב צ"ל לקבוע עם עניים צנועים בשעה 2:00 בלילה ותומך בהם כספית בעין טובה ודווקא בשעה מאוחרת זאת כדי שלא יבחינו בכך הבריות. ידו הפתוחה וליבו הרחום שימשו אך ורק לצורכי הציבור אך הוא עצמו היה ישן על מיטה רעועה ושבורה הקשורה בחבלים כדי שלא תתפרק. **"לי זה מספיק" היה אומר לתלמידיו שרצו להחליף את מיטתו.**

המקובל האלוקי הרב מרדכי שרעבי זצ"ל, כל אימת שהגיע אליו חכם מנשה, היה קם לכבודו באמתלא שצריך לקחת ספר. כשנשאל ע"י תלמידיו מדוע עושה כן השיב: "בכל פעם שנכנס חכם מנשה רואה אני מעל ראשו עמוד אש, ואיך לא אעמוד? אך היות וידע אני שאינו חפץ שאעמוד לפניו, ועלול להיגרם לו צער אם ידע שקם אני לכבודו. לכן נוהג אני לקחת ספר בעת בואו כדי שלא ירגיש שקם אני לכבודו ויחשוב שרצוני הוא לקחת ספר".

בפעם אחרת המקובל הרב מרדכי שרעבי ישב בביתו, לפתע אמר לנוכחי: "כעת נפטר אחד שהיה מראשי הל"ו צדיקים נסתרים". (כידוע, כשם שיש בכל דור ל"ו צדיקים בנגלה, כך ישנם ל"ו צדיקים נסתרים). לאחר זמן קצר, נפוצה השמועה על הבשורה המרה על פטירתו של רבינו. רק אז הבינו מכיריו את גודל האסון ועד כמה חכם מנחם מנשה הצליח להסוות את גדלותו. שנה אחת ביום י"ב אלול ראו תלמידי הרב שרעבי את רבם הגדול עורך סעודה לכבוד אחד הצדיקים, והיות שלא היה דרכו של הרב לערוך סעודות מעין אלו התפלאו התלמידים על זאת. לאחר שמספר תלמידים הרהיבו עוז ושאלו לסיבת הדבר השיבם הרב: "דעו לכם שהיום הוא יום פטירתו של גדול ה-ל"ו צדיקים נסתרים שחי בדורנו, הלא הוא הצדיק הנסתר חכם מנחם מנשה, ועורך אני סעודה לכבודו".

האדמו"ר הרב שמחה בונים בונהרד זצ"ל מפשיסחא - נולד בשנת ה'תקכ"ז (1767) בוודז'יסלאב שבפולין. מילדותו שקד על לימוד התורה, וניכר, בכישרונותיו המיוחדים. למד בישיבות שונות בהונגריה והתעמק בלימוד ש"ס ופוסקים. **התפרסם כעילוי, ונקרא הלמדן הגדול ביותר בפשיסחא**. בצעירותו עסק במסחר כסוכן בלייפציג של תמריל ברגסון וכן למד רוקחות היות ולא רצה לעשות את התורה קרדום לחפור בה. בהמשך בהשפעת המגיד מקוז'ניץ קיבל משרת פקידות בבית העשיר דוב ברגסון, והיה ממונה על סחר העצים והיערות. לאחר נישואיו התקרב לחסידות.

כאשר נודע לו, כי שורש נשמתו שייך ל'חוזה מלובלין' הגיע לצדיק ובהמשך נחשב לראש חבורת תלמידיו (ה'חוזה מלובלין' אמר לו שאם ישאר אצלו, ייתן לו רוח-הקודש מעולם האצילות!). בהמשך דבק בר' יעקב יצחק מפשיסחא (ה'יהודי הקדוש') ולמד עימו את סודות התורה בכל לילה. לאחר פטירת ה'יהודי הקדוש' בשנת ה'תקע"ד (1813) מילא את מקומו כאדמו"ר וייסד את חסידות פשיסחא. בתקופתו התרבו התלמידים בביהמ"ד בפשיסחא. לעת זקנותו איבד את מאור עיניו. **גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקודש**. קדוש ופרוש מכל הבלי העולם הזה. רבינו העיד על עצמו באחרית ימיו כי 22 שנה לא טעם טעם כבוד מהו. נפטר ב-י"ב אלול ה'תקפ"ז (1827). ציונו בפשיסחא. חי כ-60 שנים. לאחר פטירתו חלק מן החסידים הלכו אחר האדמו"ר ר' מנחם מנדל (ה'שרף מקוצק') וחלקם העדיפו את בנו, האדמו"ר ר' אברהם משה.

סבא (מצד אביו): ר' יהודה לייב. **סבא (מצד אמו):** ר' בצלאל הלוי מזולקובא (מח"ס 'בושם בצלאל'). **אביו:** ר' צבי הירש (שימש כמגיד מוודיסלב מחבר ספרי הדרושים 'ארץ צבי' ועשרה למאה). **אמו:** מרת שרה. **אשתו:** מרת רבקה (בת ר' משה אורברגר מבנדין). **מרבתי:** ר' מרדכי בנט בניקלשבורג, ר' ירמיה ממטרסבורג (מטרסדורף), ר' יעקב יצחק הורביץ (ה'חוזה מלובלין'), ר' פישל מסטריקוב, ר' יעקב יצחק מפשיסחא (ה'יהודי הקדוש'). **מתלמידיו:** ר' מנחם מנדל הלפרין מורגנשטרן (האדמו"ר מקוצק), האדמו"ר ר' יצחק מאיר אלטר (בעל 'חידושי הרי"ם' ומייסד חסידות גור), האדמו"ר ר' מרדכי יוסף ליינר (מח"ס 'מי השילוח'), האדמו"ר ר' חנוך הניך הכהן ליון מאלכסנדר, האדמו"ר ר' יעקב אריה מרדזימין (מח"ס 'בכורי אביב' ו'דברי אביב'), האדמו"ר ר' ישראל יצחק קאליש מוורקא, האדמו"ר ר' שרגא פייבל דנציגר מגריצא, ר' זושא מפלאצק, ר' שמואל משינווא (מח"ס 'רמתיים צופים'), האדמו"ר ר' יחזקאל מקוזמיר, האדמו"ר ר' אברהם לנדא מטשכנוב, ר' חיים מאיר יחיאל שפירא ממוגילניצא (ה'שרף' ממוגילניצא), ר' אליעזר בר מגרבוביץ, ר' זושא משדליץ. **ילדיו:** האדמו"ר ר' אברהם משה, מרת ביילא ליבא (נישאה לר' לוי יצחק דנציגר). **מספריו:** **יקול שמחה** - (נכתב ע"י תלמידו ר' אלכסנדר זושא מפלוצק) **יקול מבשר** - דברי תורתו **ירמתיים צופים** - (נכתב ע"י תלמידו ר' שמואל שינאווייר מנאשלק) **יחדות שמחה** **ימדרש שמחה** **ישמחת ישראל** - ממאמרו.

סיפר החסיד הישיש ר' משה בונים זצ"ל, שרבינו קיבל בליל יום הכיפורים מכתב מגנרל בצבא שהוא קורא לו להכין לו תרופה. ורבינו לא רצה להכין לו ביום הקדוש, ואמר לשליח שישוב לגנרל ויאמר לו, שהגנרל טעה בעצמו ושלה היום שני מכתבים, אחד היה מיועד לקיסר ואחד היה מיועד למרגל, באחד היו כתובים סודות המלחמה, ובאחד- מהלכי המלחמה. בטעות במקום לשלוח את המכתב הנכון לגנרל, ואת המכתב השני למרגל, טעה והחליף אותם. **הגנרל, ששמע את דברי הרבי, קלט את טעותו הנוראית, ומכיוון שחשש מן העונש המר הצפוי לו, נטל על המקום את נשקו האישי וירה בעצמו למוות.**

רבינו היה רוקח מומחה וגם הרבנית שלו הייתה מלומדת בדבר, וידעה להכין תרופות. סיפר החסיד הישיש ר' משה בונים זצ"ל, שפעם בערב יוה"כ חלה הפריץ של עיירה אחת ושלה עם שליחו לבקש ולרכוש תרופה מרבינו עבור מחלתו. טרם הגיע השליח לבית הרבי הלך הצדיק להתפלל תפילת מנחה. ובשעה שהגיע השליח, הרבנית שמעה את מבוקשו והביאה לו תרופה מיוחדת, אותה יטול הפריץ לרפואתו.

רבינו שמע את דבריה והתבטא בלשון הקודש: **"מה יש, יהיה לנו נזק בעסקי הרפואה שלנו לפני הבאת הסם לפריץ"**. לא חלף זמן רב והשליח בא חזרה בדמעות ואמר, **שהקופסה שבה הייתה מונחת התרופה, נפלה מידי ונשברה וכל תכולת התרופה נשפכה, ואין לו לשלם שוב, והוא מפחד ממשלחו הפריץ הגדול. הרבנית מיד נתנה לו את התרופה האמיתית והנכונה הראויה לו ללא תמורת תשלום כלשהו. רק עתה הבינה למפרע דברי בעלה, ש'יהיה לנו נזק בעסקי הרפואות שלנו'. כלומר לפני שהספיק השליח להביא את הסם לפריץ, וכיצד ניצלה בחסדי ה' מטעותה הגורלית בהכנת התרופה.**

מבוא ב'רמתיים צופים': **"כשהייתי פעם ראשונה לפני אדמו"ר הרה"ק מפשיסחא זי"ע סיפרתי שכואב לי הראש בעת התפילה מאחר והתאמצתי מאוד להתפלל בכוונה, ובלימוד לא כאב ראשי, ואמר לי: "מה לראש אצל התפילה העיקר היא עבודת הלב כמ"ש (תענית ב) 'ולעבדו בכל לבבכם', איזהו עבודה שהיא בלב, הווי אומר זו תפילה' ולא הזכיר הראש כלל, וז"ש (משלי כ"ד) 'ראמות לאוויל חכמה' היינו בראש, 'ובשער לא יפתח פיו', היינו הלב כמ"ש 'ותפתח ליבנו' עכ"ל. ומכאן והלאה, לא כאב לי הראש כלל"**.

האדמו"ר הרב משה אליקים בריעה הופשטיין זצ"ל- נולד בשנת ה'תק"י"ז (1756). הסתיר עצמו. היה מפורסם בתור אחד, שידוע רק לקרוא תהילים, ואף שהיה גאון ובקי בכל מכמני התורה הצליח להסתיר זאת, ולא ירדו אפילו חסידי ותלמידי אביו הק' המקורבים ביותר לוסף דעתו. עננותן מופלא. בשנת ה'תקע"ה (1814) לאחר פטירת אביו, ביקשו רבים מחסידי אביו למנות את חתנו ר' אבי עזרא זליג שהיה גדול בתורה ולא את רבינו, מכיוון שלא הכירו בחוכמתו ונסעו עם רבינו לצדיק האדמו"ר ר' יעקב יצחק הורביץ ('החוזה מלובלין') שהיה בעל רוח-הקודש והוא מיד לחץ את ידו של רבינו ואמר לו: "שלום עליכם, הרבי מקוז'ניץ". לאחר הכרתנו נוכחו לדעת כי הוא גדול בתורה. הגיע לדרגות נשגבות. נפטר ב-י"ב אלול ה'תקפ"ח (1828). חי כ-72 שנים. ציונו בקוז'ניץ ליד ציון אביו. אחיינו, האדמו"ר ר' חיים מאיר יחיאל ממוגלינצא ('השרף ממוגלינצא') מילא את מקומו ולאחר פטירת ה'שרף', האדמו"ר ר' אלעזר, בנו של רבינו מונה לאדמו"ר בקוז'ניץ.

אביו: האדמו"ר ר' ישראל (מייסד חסידות קוז'ניץ). **אימו:** מרת רויזא. **נשותיו:** מרת ביילא (בת ר' יהודה לייב מאניפולי, מגדולי תלמידי 'המגיד ממזריטש' ומח"ס 'אור הגנוז'- זיווג ראשון), מרת חיה שרה (בת ר' אלעזר מליז'נסק נכדת בעל 'נעם אלימלך'- זיווג שני). **מרבתי:** אביו, האדמו"ר ר' ישראל. האדמו"ר ר' אלימלך וייסבלום מליז'נסק (בעל נעם אלימלך), האדמו"ר ר' זושא (זוסיא) מאניפולי. **ילדיו (מזיווג ראשון):** ר' יששכר, מרת לאה (נישאה לר' יעקב יואל אורנשטיין- נכד ר' אברהם יהושע העשיל 'האוהב ישראל' מאפטא), אשת ר' מאיר יוסף (חתן רבי לוי יצחק מברדיטשוב). **ילדיו (מזיווג שני):** האדמו"ר ר' אלעזר הופשטיין (חתן רבי יעקב ממעליץ, האדמו"ר מקוז'ניץ), מרת אסתר עטל (נישאה לר' יצחק שלמה גולדמן-גולדברג מזליחוב), מרת גיטל (נישאה לר' יוסף אונגר מדומברובה), מרת רייזל (נישאה לר' מרדכי זאב הורביץ-שטרנפלד- נכד 'החוזה מלובלין'), מרת שפרינצא מירל (נישאה לר' שמואל זנוויל בינדיגר). **מספריו:** **באר משה-** על התורה **ידעת משה-** על התורה **יקהילת משה-** על התורה **בינת משה-** על התורה **מטה משה-** על הגדה של פסח **יפקי משה-תפילה למשה-** על חג סוכות **יוחל משה-** על תהילים.

○ יפר אחיינו, האדמו"ר ר' חיים מאיר יחיאל ממוגלינצא ('השרף ממוגלינצא') זיע"א: למדן אחד, שהיה נמנה על מתנגדיו של רבינו, התחשק לו פעם לבזותו בבית המדרש. כשעמד רבי משה מעוטר בתפילין של רבינו תם, ניגש אליו הלה עם גמרא, והראה לו את דברי רבינו תם באיזה תוספות מוקשה, שכבר הקשה לכמה לומדים ולא היה מענה בניהם, וביקש ממנו, שיפרש לו את הדברים, כשהוא בטוח, שלא ידע מה להשיב. רבינו עיין קצת בתוספות ותירץ לו על אתר את הקושיא על דברי רבינו תם.

הלמדן התפעל מזה כל כך, עד שנטל את הטלית והתפילין שלו וקפץ ונשבע, שאין זאת מהלמדנות של רבינו, אלא רבינו תם בעצמו נגלה אליו ופירש לו את דבריו. רבינו אמר לו: "מדוע אתה מרעיש עולמות, הלא כל איש ישראל הלומד בדחילו ורחימו ומקשר את עצמו בדברי בעל המאמר, אזי בכל דבר הקשה יתגלה אליו בעל המאמר ויפרש לו את דבריו!"...

בראש השנה אחד הרה"ק מאפטא זי"ע סירב ללכת ולהתפלל בזמן שנקבע, ואמר אחר כך, שאינו מתפלל עד שרבינו מתפלל, כי אין פותחים למעלה את השערים עד שהרה"ק מקוז'ניץ מתחיל להתפלל, ואמר, **שזכה לזה, מפני שאומר בכל יום העקידה, בחינת שה הנעקד על גבי המזבח.** (תולדות אמת, ערך קוז'ניץ)

לאחר הסתלקות אביו, המגיד הקדוש מקוז'ניץ בערב חג הסוכות שנת ה'תקע"ה, נחלקו הדעות בנוגע לממלא מקומו, אם להתקשר בבנו שהיה נסתר מאוד, או לחתנו הרה"ק רבי אבי עזרא זעליג, שהיה ידוע כגדול בתורה. גמרו החסידים ביניהם לנסוע אל הרה"ק הרבי מלובלין שיכריע בשאלה זו. משלחת נכבדה מזקני החסידים יצאה ללובלין, ורבינו בענוותנותו ביקש מהם, שירשו לו לנסוע איתם כדי שיוכל לזכות לחסות בצלו של הרבי מלובלין. אחרי הפצרות רבות נעתרו לו, שישב בקצה העגלה.

כאשר הגיעו לחדר קודשו של הרבי מלובלין כדי לקבל ברכת שלום, רבינו נשאר בפתח ולא העז להיכנס לחדרו של הרבי. החוזה מלובלין לא פנה אליהם אלא קם מכיסא קודשו והלך ישר אל הפתח ונתן את ידו לרבינו ואמר לו: "שלום עליכם הרבי מקוז'ניץ". וציווה לזקני החסידים לחזור לקוז'ניץ ואמר להם: "כתיב: 'ויהי בנסוע הארון, ויאמר משה'. היינו 'ויהי בנסוע הארון' – ארון הקודש, המגיד הקדוש, ויאמר משה – בנו הגה"ק רבי משה".

לאחר שהוכתר בכתר ההנהגה ומילא את מקום אביו, נוכחו החסידים לדעת, כי הוא גדול מאוד בתורה. שאלו החסידים את האדמו"ר הרה"ק ר' יצחק מאיר אלטר רוטנברג (בעל 'חידושי הרי"ם') הלא גמרא מפורשת- "לא יגעתי ומצאתי אל תאמין", ואיך יתכן שהרה"ק מקוז'ניץ שלא ראו אותו עוסק ביגיעת התורה מעולם, השיג את התורה הקדושה ורב כוחו בה?

השיב להם 'חידושי הרי"ם' פירוש המימרא הוא כך: "לא יגעתי"- אדם, אשר לא ראיתי מתייגע בתורה "ומצאתי"- ונמצא שהוא גדול בתורה, אזי "אל תאמין", שלא התייגע בדברי תורה, **אלא וודאי שהתייגע בתורה, אלא שהסתיר זאת מעיני הכל,** כן הוא הרה"ק מקוז'ניץ וודאי התייגע, אלא שהסתיר זאת מזולתו.

הרב יעקב ישראל טברסקי זצ"ל - נולד בשנת ה'תקנ"ד (1794). לאחר נישואיו התגורר בעיר לאדי ובשנת ה'תקע"ג (1813) עבר עם חמיו לליובאוויטש. בשנת ה'תקצ"ד (1834) התיישב בעיר הורניסטייפול וכיהן כאדמו"ר מגיד מישרים. במשך כל כהונתו במשך עשרים ושש שנים הפך את העיר למרכז חסידי גדול ואלפים נהרו אליו. בשנת ה'תרכ"א (1860) עבר לעיר צ'רקס ובה התפרסם כאיש קדוש ובעל מופת. בעל **רוח-הקודש**. הושיע רבים מצרתם. עסק בתיקון של נפטרים. נפטר ב- י"ג אלול ה'תרל"ו (1876). חי כ-80 שנים.

אביו: ר' מרדכי מצ'רנוביל. **אמו:** מרת שרה (בתו של ר' אהרן הגדול מקרלין). **אשתו:** מרת דבורה לאה (בתו של האדמו"ר האמצעי מחב"ד רבי דב בר שניאורסון, נישא בגיל 16). **ילדיו:** כל בניו נפטרו בצעירותם ונותרו לו בנותיו: שרה פריידא (נישאה לר' מנחם נחום שניאורסון מנעזין), אדל, שטערנא פייגא רחל (נישאה לר' משולם זושא אוירבך מטלומשט), שרה בתיה (נישאה לר' אהרן משה שניאורסון ובזיווג שני נישאה לר' מאיר אלטר הלוי שפירא רב בלובני ובפולטובה), פייגא (נישאה לר' אליהו יוסף רבינוביץ מליניץ-באפלו), חנה חייטשע (נישאה לר' מרדכי מסלחוב זאלוב), חנה (נישאה לר' יוסף יצחק שניאורסון מאוורוושט). **ספרו:** עמק התפילה.

בין שני הגיסים הרה"ק רבי יעקב ישראל והרה"ק ה'צמח צדק' מליובאוויטש שהיו שניהם חתנים של הרה"ק רבי דוב בער (האמצעי) מליובאוויטש, ואף למדו שנים רבות חברותא התעורר ויכוח בדינו של שוחט שהעבירוהו בית דין מהשחיטה, עקב עבירה שעבר. וטענת הצדיק להשיבו לתפקידו הראשון, **כי השוחט עצמו היה אצלו, והוא התבונן על פניו, ואין נראה על מצחו שום רושם של עבירה.** השיב לו ה'צמח צדק', שהרושם במצחו נמחה בדמעות של תשובה, ואעפ"כ, כיוון שהייתה גביית עדות בבי"ד על מעשה העבירה, אין לו לדין אלא מה שעיניו ראות, ולכן, ע"פ דין שחיטתו אסורה. וה'צמח צדק' הפליא בכח **הראייה של גיסו ר' יעקב ישראל, שעל מצח של אדם יכול לראות את פגמיו.**

פעם אירע שנחלש רבינו מאוד ונפל למשכב. והוחמר מצבו, עד שהרופאים התיאשו מחייו. יום אחד לפנות בוקר התרומם הרב הקדוש מעל משכבו, ואמר **שכבר הבריא ושב לאיתנו.** הוא פנה לנכדו, הרב הקדוש ר' מרדכי דב מהורנסטייפל ואמר: "מקור כל המחלות הוא, שיש בתורה רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה, והוא מכוון כנגד קומת האדם, שנברא ברמ"ח איברים ושס"ה גידים גשמיים, ובעשות האדם אחת מרמ"ח מצוות עשה - אזי ממשיך חיות מהמצווה אל האיבר הפרטי המתייחס לאותה מצווה. וכן, אם ישב ולא עבר עברה שנזדמנה לו, נמשך חיות רוחני אל הגיד הגשמי, המתייחס לאותה מצוות ל"ת. ואם חס ושלום פוגם באיזה מצוות לא תעשה, או שנתרשל מאיזו מצוות עשה, מסתלקת החיות מהאיבר או מהגיד המיוחס נגד אותה מצווה, ומזה באה המחלה. בכדי להתרפאות ולהחזיר החיות לאיבר, צריך לעלות אל מקור המחלה ולתקן המצווה שפגם בה, ואז יתרפא האיבר."

"ולפגמים כאלו לא שייך לרופא לרפאות, כי מה שניתן לרופא רשות לרפאות זהו דווקא במחלות הבאים לאדם עבור שפגם בדבר הרשות. רק מחלות כאלו יכול הרופא לרפאות. וזהו מדויק בלשון חז"ל (ברכות ז). שאמרו 'מאן שניתנה רשות לרופא לרפאות, היינו שיכול לרפאות רק אלו המחלות שבאים מפגמים בדברי הרשות'. וסיים הרב הקדוש מטשרקאס ואמר: "התחלתי להתבונן במעשי שמא פגמתי באחת מהמצוות וממנה באה המחלה, ולא מצאתי שום פגם. עד שחשבתי, שאפשר שהמחלה באה מזה שלאחרונה מרוב טרדותי, התמעט קצת לימוד הנגלה, ותיכף קיבלתי על עצמי לתקן הדבר ולהרבות בלימוד הנגלה, ומזה החלמתי כבראשונה". (ילקוט מאורי אור, עמי נ"ט)

כשנסע רבינו להארנסטייפל לנישואי הנינה בתו הבכירה של נכדו החביב הרה"ק ר' מרדכי דב מהארניסטייפל, הוא הפליג אז בספינה בלוי קהל רב, באמצע הדרך יצא לפתע מחדרו אל הקהל שהיה שם ושאל "מי מכם זוכרים את פלוני בן פלוני", רבים השיבו **בוודאי זוכרים אנו אותו, הלא שבק חיים לפני שנים אחדות,** הוסיף כמדבר לעצמו: "לא מצא לו מקום אחר לבוא אליי, כי אם דווקא פה על פני המים". אימה גדולה נפלה על הקהל בהבינו, שמתעסק עתה בתיקון נשמה מעלמא דקשוט, חזר ושאל: "יהודי כשר היה?", השיבו: "בוודאי כשר היה, אחד משלנו היה". מיד שב הרבי על עקבותיו וירד בדומיה אל ירכתי הספינה.

עם שחר הגיעו לחוף, שמה ציפו לבואם אלפי יהודים, שהתאספו מכל הסביבה להקביל את פני הצדיק ולהשתתף בשמחתו, בתוכם היו כמה וכמה עגלונים שישבו על גבי מרכבות וכרכרות, שנקשרו לסוסים משובחים וכל אחד מהם חפץ לזכות באושר הגדול להסיע את הרבי, רבינו צוק"ל בחר בעגלון פשוט ותמים, ותוך כדי נסיעה הגיד לו שמבקש ממנו ליתן לו אחד מסוסיו במתנה, כשאצבעו מורה על הסוס החרוץ ביותר מן הרתומים לעגלה, היהודי השתומם ונדהם מן המשאלה המוזרה הזאת, **איככה ימסור לרבי את הסוס, שמשרתו באמונה ומושך בעגלה יותר טוב מכל הסוסים האחרים שלו, הרי בלעדיו יישאר חדל אונים ועלול לקפח את פרנסתו?** החריש העגלון ולא השיב דבר.

בינתיים נעצר לפוש קמעא סמוך לביתו, שנמצא על אם הדרך, אמר לו הרבי: "נרדה נא ונבוא בצל קורתך", נכנסו לביתו **והתחיל לדבר עמו על אותו נפטר פלוני ששאל אודותיו אמש מפי החסידים,** נזכר העגלון, שהיה זה שותפו לעבודה, וכי נשאר חייב לו סכום כסף, שלא הספיק לפרוע, לבקשת הרבי חיפש ומצא בבית שטר חוב בחתימת המנוח על סכום זה, מיד ביקש מן העגלון: "תנה לי במתנה" וכיוון שנעתר לו קרעו לגזרים. באותו רגע נשמע מבחוץ קול רעש, כשיצאו, ראו, כי הסוס מוטל ללא רוח חיים, עיניו של העגלון חשכו: בשל מה באה עליו הצרה הזאת? אולם הרבי פייסו בדברי נחומים: "בגלל הסכום שנשאר חייב לך, לא מצאה הנפש מנוח ונאלץ להתגלגל ולעבוד אותך בנאמנות, למשוך בעגלה, עכשיו שוויתרת על השטר בא על תיקונו..." והוסיף **שבשכר זאת יברכו באריכות ימים, ואכן חי העגלון מאה ושמונה שנים!**

עשיר גדול היה החסיד רבי זלמן סוחר העצים, מידי שנה היה רוכש סכום של עצי היער אצל פריצי הסביבה, ושוכר פועלים לכרות את העצים וממלא מהם את מחסניו, ובמשך השנה היה מוכר אותם. כמידת עושרו של רבי זלמן, כן היתה מידת נדיבותו, תמיד היה ראש וראשון לתרום לכל צורך של צדקה, כמו גם התפרסם ביראתו ויושר דרכיו, וגם אמונתו ודבקתו ברבו הרה"ק מצ'רקס הייתה בכל התמימות. פעם אחת, כשנכנס רבי זלמן אל הרבי, פנה אליו הצדיק ואמר לו: "מה שאלתך ותינתן לך ומה בקשתך ותעש". ענה רבי זלמן: "ברוך ה' לא חסר לי דבר, רק יברך אותי הרבי שאך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי, ולא ימיש ה' את חסדו מאתי". אמר לו הרבי: "אם כן אתן לך 'שמירה', ומיד כתב לו קמע ואמר לו: "קמע זה תענוד בכל ימות השבוע, רק בשבת קודש אינך צריך לזה".

יהודי אחר היה אולי היה מתחיל לשאול שאלות, לשם מה הוא צריך 'שמירה' אם הוא אינו מסתובב במקומות סכנה, וגם ב"ה אינו חולה. אך רבי זלמן באמונתו אינו שואל שאלות, הוא יודע, כי רבינו בעל רוח-הקודש והוא לוקח את הקמע ולובשה מיד. וכך היה דרכו כל הימים, בימות החול הולך הוא עם הקמע, בערב שבת בחצות היום כשהיה הולך לטבול לכבוד שבת קדש היה פושט אותה, ובמוצאי שבת היה לובש אותה שוב.

כעבור מספר שנים, בערב שבת אחת אחר חצות היום, הגיע אליו נוכרי אחד מלקוחותיו הוותיקים, וביקש לקנות כמות של עצים. אצל רבי זלמן היה זמן זה מוקדש להכנות לשבת קודש, והיה מתנתק לגמרי מעסקי חולין. לא רצה רבי זלמן לשנות ממנהגו, ולכן אמר לגוי, כי הוא מצטער אבל כעת אינו יכול למכור לו.

אולם הגוי התעקש כיוון שהוא זקוק לעצים בדחיפות למסיבה, שתיערך היום בערב ואינו יכול להמתין לזמן אחר. אך רבי זלמן בשלו: "בערב שבת אחר חצות איני מוכר". משהרבה הגוי להפציר בו מאד, אמר לו רבי זלמן: "לך אל מחסן העצים שלי וטול בחינם מה שאתה צריך". הגוי קיבל את ההצעה בשמחה והלך אל המחסן, אך מיד שב וטען, כי השער נעול ואינו יכול להיכנס.

לקח רבי זלמן את צרור המפתחות, והלך לפתוח את המחסן. **תכף כשצעד רבי זלמן פסיעה אחת פנימה, קרה לו אסון נורא, בול עץ נפל עליו מלמעלה ובו במקום מצא את מותו.** בני משפחתו שהיו המומים מפטירתו הפתאומית, שמו עכשיו לב שזה קרא דווקא בזמן שהקמיע לא הייתה עליו, והבינו, כי כל השנים עד עתה היה שמור בזכות הקמיע.

כשפתחו את הקמיע מצאו כתוב בו: "**משביע אני עליכם כל עצי היער, וכל מזיקי היער, שלא תרעו ולא תשחיתו לרבי זלמן המוליך כתב זה.**" ויהי הדבר לפלא.

פעם אחת היה רבינו בעיר אחת בשב"ק פרשת ואתחנן, ובאותה עת השתוללה בעיר מגיפה רח"ל והפילה חללים רבים. בליל שב"ק בעת שערך רבינו את שולחנו הטהור, נכנסו נשי העיר בבכיות עצומות על דבר המגיפה, נענה להם רבינו בענות קדשו: "מה תצעקו אלי, לכו אל אחיי הקדושים, הרה"ק ר' אהרן מצ'רנוביל זיע"א והרה"ק ר' משה מקארסטשוב זיע"א".

אך הם לא נסוגו אחור וצווחו שלא ימחלו לו, אם לא יושיע להם, אזי פתח רבינו את פיו בקדשו ואמר: "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר, דהיינו שהצדיק מבקש מהש"ת, אתה החילות, אתה עשית שיחלו האנשים, בכדי להראות את גודלך ואת ידך החזקה אשר מי א-ל בשמיים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורותיך, דהיינו כדי שלאחר מכן תוכל להושיע ולרפאות אותם.

ובכן הנני מבקש ממך, אעברה נא ואראה את הארץ, ראה נא שגם ההמון עם שהם בבחינת ארציות, החר הטוב הזה והלבנון, גם הם מלאים במידות טובות, על כן עזור להם והעלה רפואה למכתם", וסיים ואמר: "ויתעבר ה' בי למענכם, הקב"ה שמע לתפילתי, ועתה לכו לביתכם לחיים ולשלום", וכן הווה, שנעצרה המגיפה.

מסופר באחד מחסידי טשערקאס, שהיה לו בן של"ע ירד מדרך הישר ונעשה רופא. אביו ואמו היה להם עוגמת נפש מבן זה. פעם ביקש האב מבנו שיסע עמו לרבו שיברכהו. וכונתו היתה שרבו ידבר עמו ויחזירהו למוטב. ר' יעקב ישראל דיבר עמו זמן רב, אך ראה, שאין הדברים נכנסים אל לבו, ולבסוף אמר לו: "**שמע, אם תעשה טובות ליהודים לא יוכלו הגויים לעשות לך רעה.**"

לאחר זמן נהיה רופא אצל הממשלה, ונעשה ממונה לבדוק מי ראוי לשרת בצבא, והיה משחרר כל מי שנתן לו כסף, ויהודי עני היה פוטר בחינם. והגיעה השמועה בבית הממשלה שהוא נוטל שוחד, וכדי לברר העניין שלחו נכרי אחד להיבדק אצלו, ונתנו לו חמש מאות רובל, ועשו סימנים על הכסף כדי שלא יוכל לשקר. הרופא בדק את הנכרי, והלה נתן לו את הכסף, ומיד כתב לו פטור מהצבא.

מיד כשיצא האיש, נכנסו השוטרים, ושאלו: "מדוע שחררת אותו?" ויען להם: "אני רופא, ולדעתי אינו יכול לשרת בצבא". שאלו לו: "ומה הם החמש מאות רובל על השולחן?" ויאמר: "שלי הם". ומיד אסרוהו ואת הכסף נתנו למשמר בבית המשפט כדי להוכיח אשמתו. המשפט היה צריך להתקיים כעבור ג' חודשים, והסניגור שלו אמר, שאינו רואה דרך איך יוכל להיפטר מעונש קשה, ולכך צריך שיודה מיד באשמה, ואז אולי יתנו לו רק עונש קל. הרופא שלח את אשתו מיד לטשערקאס ושתזכיר לרבי, שאמר לו לפני כמה שנים, שאם יעשה טובות ליהודים אף גוי לא יוכל לעשות לו רע. והאשה אמרה זאת לצדיק, והוא ענה ואמר: "אכן אמת הדבר, ולכך הוא ישתחרר ללא שום עונש אי"ה, אך דבר אחד יעשה, שלא יודה במאומה, ויטען, שהכסף שלו הוא".

בבוא האשה חזרה מסרה לו דברי הרבי, והם התלבטו מה לעשות, כי הסנגור אמר, שאם הוא יכחיש. אזי הוא לא יכול להיות הסנגור שלו, יען הראיות מוכחות הם. ותאמר האשה לבעלה, הנה הסנגור אומר, שעל ידי שתודה בכל, אולי יתנו לך עונש קל, והרב אומר, שע"י שתכפור בכל ודאי לא תיענש, ולכך מוטב לעשות כדברי הרבי. והסנגור עזב אותם. במשפט. טען הרופא, שזה שקר וכזב. ואמר הקטגור, שיש להם ראייה בחרה מהכסף, שעשו עליו סימנים. והוציא השופט מן התיבה את הכסף, ולא היה עליו שום סימן, ויאמר השופט לקטגור: "הינך רואה, שאין שום סימן על הכסף, ואם כן נקי הוא מכל אשמה". אמר הקטגור שעמד שם בשם הממשלה: "כפי הנראה החליפו כאן את המעות לפני המשפט, כי בחר לי, שהיה כאן קודם הסימן". כשמוע זאת השופט בערה בו חמתו והוא אמר לקטגור: "הלא גלוי וידוע, שאני היחיד שיש לו מפתח לתיבה זו, וא"כ אתה מאשים את בית המשפט בהאשמה חמורה!". עמד השופט וזיכה את היהודי, וציווה לעשות משפט לקטגור, על שחשד אותו וביזה כל כך את כבוד בית המשפט.

פעם אחת נסע רבינו מספר שבועות אחר חנוכה לאיזה עיר אחת. ועמד באכסניא עם מקורביו. בעל הבית לא היה שם, ואשתו היתה מקבלת את האורחים. הרה"ק עמד עוד לפני תפילת שחרית, וכיון שלא היה עמו מניין, התפלל בחידות בחדרו, והאשה - בעלת הבית שמעה את תפילתו מאחורי הדלת, והרגישה טעם מתיקות תפילתו, ותבן כי איש קדוש בביתה. אחר תפילת שחרית, ערכה לפניו השולחן בכל טוב, וכשגמר לאכול הגישה לפניו פיתקא, ופרצה בבכי שכבר עברו שנים רבות וארוכות מנישואיה, ולא זכו עדיין להיפקד בזרע של קיימא. אמר לה הרה"ק, שאם תתן לו סכום מסוים (הרב נקב בסכום גדול מאוד) יברכנה. והאשה הסכימה לתת מיד, אך הרה"ק אמר לה שלא יקבל אלא א"כ בעלה יסכים לתת סכום כזה, ולכך עליה להמתין עד שיחזור בעלה הביתה. בבוא הבעל הביתה, מסרה לו האשה דברי הרבי, ושאלה אותו, אם הוא מסכים.

אך הבעל, שהיה מחסידי הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א, התרעם על אשתו שבחרה לה רבי חדש ואמר לה כי אינו מסכים בשום פנים ואופן. אמרה לו אשתו: "הנה כמה שנים, שאתה נוסע לרבך לטאלנא. ואינו מושיעך, ועתה יש עת רצון להיושע, הייתכן, שנוותר על זה?" כהנה וכהנה דברה האשה על לב בעלה, עד שהסכים, ונתנו לצדיק את המעות, והוא הבטיח, שייושעו בן זכר. כשיצאו מן החדר, סגר הרבי את הדלת, וטייל בפנים הלוך ושוב במשך זמן רב, אחר כך פתח את הדלת והחזיר את המעות לבעל, ואמר לו: "הנה בשבת חנוכה, בעת שהיית אצל אחי בטאלנא כבר נושעת, ואם כן, אין המעות שלי, אך אני אקח רק ח"י רובל על הבשורה טובה". וכך היה, שזכו לזרע קודש בר-קיימא כדברי הצדיק.

הרב הגאון חכם יוסף חיים בן אליהו זצ"ל – ה'בן איש חי': נולד ב-כ"ז באב ה'תקצ"ד (1834). גאון בנגלה ובנסתר. נודע בכישרונותיו עוד מילדותו. בעל זיכרון מופלא. בקי בש"ס, ראשונים, אחרונים, בקי אף בחיבורים של גדולי חסידות. נחשב כאחד מגדולי המקובלים. מגלה ידע רחב גם במדעים, והוא משתמש בידיעות אלה בתשובותיו. מקהילות ארצות המזרח הרבו להפנות אליו שאלות. תשובותיו התפרסמו בספרו 'רב פעלים' בארבעה חלקים. אך הספר שהוציא את שמעו למרחקים היה 'בן איש חי' שהוא מעין עיון מקוצר כשולחן ערוך, הנכתב כספר לימוד להמון העם. חיבר למעלה מ-80 ספרים (60 יצאו לאור ביניהם ספרי פירושים לזוהר וחיבורים בקבלה, ספרי דרשות ופירושים). כתב למעלה מ-200 פיוטים. בשנת ה'תרכ"ט (1869) הרב ביקר בירושלים וחברון.

לצדיק היו ארבעה אחים, ועימם ערך הסכם יששכר-זבולון (כדי שלא יהיה תלוי באנשי עירו ויוכל להוכיחם ללא תלות בהם), כאשר היה משקיע את כל מרצו בעבודת ה' והאחים היו מפרנסים את הרב (למרות שעבדו לפרנסתם ידועים היו בצדקותם). ידוע כי שרתה על הרב רוח הקודש וכי היה לומד עם אליהו הנביא (ראו בספרנו 'יקרה מפנינים' חלק ב' כ"כ קראו על הסיפור המופלא בו העלו המלאכים את רבנו לאחר פטירתו מעירק לא"). גאונותו של הרב נודעה בכך, שמעולם לא היה חוזר על אותו פירוש שאמר בעבר. מטעמי צניעות, לא העסיק בביתו משרתות מעל גיל 12 ומתחת לגיל 60 משום שלא רצה להיכשל במצווה "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

לאחר פטירתו נהגו יהודי בבל לפקוד את ציונו בכל יום שישי, ומספרים, כי כאשר ניסו פורעים לבזות את מצבתו, מיד מתו במיתה משונה, ומאז גם תושבי הסביבה הנוכרים היו מגיעים להדליק נרות לכבודו. נפטר ב-י"ג אלול ה'תרס"ט (1909). חי כ-75 שנים. ציונו בהר הזיתים.

סבו (מצד אביו): ר' משה. **סבו (מצד אימו):** ר' מעתוק. **אביו:** הרה"ג ר' אליהו (רבה הראשי של בגדד). **אמו:** מרת מזל-טוב. **אשתו:** מרת רחל. **מרבתי:** אביו, ר' אליהו, ר' עבדאללה סומך, ר' אליהו מני, ר' דוד חי מאיר ניסים מעתוק. **מתלמידי:** ר' יהודה פתיה, ר' יהושע שהרבני, ר' בן ציון חזן. **ילדי:** חכם ר' יעקב (ממשיך דרכו), מרת שמחה (נישאה לר' עזרא גבאי).

הצדיק חזה את מלחמת יום הכיפורים, 75 שנים קודם שפרצה. בספרו 'בן איש חי דרשות' כתב שהיהודים בארץ הולכים כמנהגי הגויים ומתנהגים כמותם, ואותם הגויים מקרבים אותם אליהם כדי להשפיע עליהם, עד שיום אחד, ביום כיפור, יקומו שכניהם הגויים וינסו להורגם. ומספרים, כי עד שפרצה מלחמה זו – לא הבינו חכמי ירושלים מדוע הכניס בין השורות את יום הכיפורים? מה שייכות יש לכאן? אלא למפרע לאחר המלחמה הבינו, שהיה על עם ישראל קטרוג גדול בגין מעשיהם – עד שגם יום הכיפורים שתכליתו לכפר, לא פרץ הקטרוגים היה עצום ופרצה מלחמה, ואילולא הקב"ה מסייע, מי יודע איפה היינו?

בלילה בו סיים עורך הספר 'מפתח לחיים' (מפתח לספרים 'בא"ח' ו'עוד יוסף חי' הלכות) להקליד את ספרו, נתגלה לרעייתו בחלום הלילה, הבן איש חי זיע"א, היא ראתה, שהוא יושב בין תלמידי חכמים ושהיה שמח מאוד. באותו חלום הורה להכניס לספר ערך מסוים, שנתחבטו בינם לבין עצמם, אם נכון להכניס ערך זה.

כמה מהאנשים שזכו לעבוד בביתו של רבינו, הגיעו ארצה ברבות הימים. אחד מהם היה ר' יצחק מזרחי מפתח-תקווה, שהיה הטבח בביתו של הבן איש חי במשך זמן רב. באחד מסיפוריו סיפר, כי לא פעם היה רואה מרחוק את הבן איש חי יושב ליד שולחן יחד עם שני זקנים נוספים, שהיה לומד עימם. פעמים אף זכה לשמוע את קולם, אך כשהיה מתקרב אליהם התפלא לראות, כי הצדיק יושב ולומד לבדו. גם הגברת טאפחה שאשא, שהייתה הכובסת בבית הצדיק, הייתה מספרת, שראתה גם דבר זה ממש.

נודע פעם לרבינו על אישה צעירה בבגדד בשם רחל ששכלה את ילדיה ל"ע, וכי כבר שבעה ילדים נפטרו לה לאחר מספר חודשים מעת לידתם. באותו יום בו נודע לו הדבר, קרא לה, עודד אותה, וציווה עליה, שתביא פיסה מלבנית של כסף טהור. היא עשתה כן, רבינו חרט בידו על פיסת הכסף המלבנית כמה מילים, וציווה עליה לענוד אותה כל ימי חייה. מאז במשך השנים נולדו לאשה זו שבעה ילדים בריאים ושלמים, שהקימו בתים נאמנים בישראל.

פעם כאשר חלה אחד מניניה של אישה ישישה זו באופן אנוש, וכאשר נעשה המצב חמור ביותר, מיהרה הישישה להוריד את פיסת הכסף מעל צווארה וקשרה אותה לצוואר הילד, והנה לתמהונם הרופאים ושל המשפחה כולה התאושש הילד, עד שהביא לחלוטין, אך בינתיים חלתה הישישה, ורק כאשר חזרה וענדה את פיסת הכסף לצווארה, קמה שוב על רגליה...

○ יפר הצדיק רבי יעקב מוצפי, שנפטר בשנת ה'תשמ"ג בירושלים: "בן עשר שנים בלבד הייתי, כאשר זכיתי להיות בהלווייתו של מאור הגולה ה'בן איש חי'. תהלוכת רבבות אנשים בוכים ומיללים, על פטירת הצדיק. תוך כדי הצעדה האיטית עם ההמונים התרגשתי ביותר, ופי פלט משפט קצר: 'ריבונו של עולם! מבטיחך אני הקטן, שכאשר אגדל ואוליד בן, אקרא לו בשם הצדיק הקדוש שהלך לעולמו- יוסף'."

"שנים נקפו ועברו, התבגרתי וגם באתי בברית הנישואין - והנדר אותו נדרתי בילדותי נשכח מליבי, ופג מזכרוני, גם כאשר נולד לי בני. והנה בלילה לפני הברית, כאשר ישבתי ועסקתי במאמרי הזוהר הקדוש והלימודים הנהוגים באותו לילה, נפלה עליי תרדמה וחלום נורא ביעתני - בהקיץ ממש הנני רואה את רבינו עומד לפני בכל הדרו, הכרתיו מיד מתוך תמונתו הנפוצה בכל בית יהודי בבבל, והנה הוא מדבר במתק שפתיו: "חכם יעקב! ההנך זוכר את נדרך, שנדרת לה' בילדותך עת נדחת בין ההמונים שלוני אל מנוחתי, עתה הגיעה העת שתקיימנו...!" התעוררתי בבהלה, ומיד למדתי משנה אחת ונדרתי צדקה לעילוי נשמתו של הצדיק, תוך הודיה לקב"ה, שזכיתי לראות את פניו בחלום ועל כי הטריח את עצמו לבוא ולהזכירני, את מה שנדרתי לפני שנים רבות."

לפני שנים מספר, בחר מתל-אביב בשם ניר, זכה לפגוש את הבן איש חי זיע"א, קרוב למאה שנים אחר פטירתו מהעולם. היה זה כשנר היה בראשית שנות השלושים של חייו, עת חלה ל"ע במחלה נוראה שהביאה אותו לאשפוז בבית-הרפואה לתקופה ממושכת, כשבסוף תקופה זו הוא נפטר. ניסיונות ההחייאה הצליחו, והוא שב לחיים. אך קודם חזרתו לחיים חווה חוויה שאותה לא ישכח בחיים ועליה הוא סיפר: הוא ראה את עצמו עולה לעולם העליון, ניצב בפני בית דין של מעלה. שם הראו לו את עוונותיו הרבים אל מול זכויותיו המועטות. היו שם גם כיתות רבות של מלאכי חבלה שנבראו מעוונותיו וכעת עמדו וניסו להרשיעו בדין.

לפתע צעקה הפכה את כל העולמות: **"חכם יוסף חיים!"** היה זה קולה של סבתו, ע"ה. כל העולם התמלא באור אין סוף. ואז, אל העולם בו שהה, נכנס הבא"ח. האור התחזק עוד יותר. מלאכי השרת שעמדו שם, פרשו כנפיהם כלפי מעלה, מפאת הכבוד שהיו עושים לצדיק שנכנס. ואילו מלאכי החבלה הזו, מכיוון שלא יכלו לסבול את הקדושה שנכנסה. לאחר שרבינו נכנס, הוא הסתכל על ניר ושאל: "מי זה?" על אף שידע מי הוא. מלאכי החבלה צעקו לו: "איש רשע", והחלו מספרים את הדברים הרעים שעשה. כשסיימו, מלאכי השרת סיפרו את כל הדברים הטובים שעשה. הוא שמע את שני הצדדים, ואז אמר: "בואו נרד למטה, ונשאל מי זה האיש הזה".

'הולך הבא"ח את ניר והמלאכים לבית-הקברות. היה מקום אותו היה פוקד ניר פעמיים בשנה, בערב ראש השנה ובערב יום הכיפורים, **שם היה שוטף את המצבות המלוכלכות מאבק, ומתפלל עבור הנפטרים.** בנוהג זה החל אחרי שפעם לקח אותו בן דודו לצינונו של סבם, לנקות את המצבה ולהתפלל עליו, ונר חש תחושה מרוממת בהנהגה זו. עתה, גם באותו בית-הקברות, כל העולם כולו התמלא באור אין סוף, והנפטרים יצאו לכבוד הבן איש חי, שמיד החל לשאול אותם אודות ניר. בזה אחר זה מסרו עדות נאמנה אודותיו איך היה מנקה מצבותיהם ומתפלל בעבורם.

אבל לא היו בעדויות אלו כדי להכריע את כף המאזניים לזכותו ונפסק כי עליו להיפטר מהעולם הזה. ואז יצאו מגדרם כל אותם נפטרים, שניר עשה עמם חסד וקיבלו על ההחלטה, אך ללא הועיל. נשמה אחת, שניר גמל עמה ועם אחותה חסד בעולם הזה, כשהקים עבורם מצבות בבית העלמין, קיבלה בפני בית הדין על גזר דינו ופנתה אל הבא"ח ואמרה: **"חכם יוסף חיים, האיש הזה הקים עבורנו מצבות, הדרך שהלך- בעיניכם לא נחשב?"** בדקו בשמיים כמה שכר פסיעות היו לניר בעבור מעשה זה שעשה, אך מצאו שהיה עדיין רחוק מלהכריע את הכף לזכות. קראה אותה נשמה ואמרה: **"חכם יוסף חיים, האיש הזה עשה לנו גילוי מצבה", משמע - הביא עשרה אנשים, שיענו לקדיש ונתן להם מיני מגדנות שיברכו עליהם, וכל זה לעילוי נשמת הנפטרת.** המשיכה אותה הנשמה ואמרה: "אמן אחד שאמרו שם- בעיניכם זה לא נחשב?" החליטו בשמים לבדוק, והחלו להביא את הנשמות, שהיו נוכחות בגילוי מצבה. אותן נשמות חיות עדיין בעולם הזה, על כן הביאו אותן להעיד בבית-דין של מעלה, בעת שישנו בלילה, ושאלו אותם על כל אופן הברכות שעשו אז לעילוי הנשמה - מה בירכו ובאיזה סדר? ואותם נשמות סיפרו הכל, החל מהאופן, שבו שכנע אותם ניר לבוא ולהשלים מניין ועד לאחרון הפרטים בעניין קדימת הברכות. **אז מצאו בית הדין של מעלה, כי ניר יוצא זכאי, אך עדיין אין די בכך, לחזור לחיים בעולם הזה.**

צעקה של נשמה נוספת נשמעה, הפעם הייתה זאת האחות השנייה, שניר הקים עבורה מצבה: **"חכם יוסף חיים! האיש הזה קנה מהעודף של הכסף שאסף עבורנו ספרים לזיכוי הרבים, אם למישהו היה הרהור תשובה- בעיניכם זה אינו נחשב?"** - כוונתה הייתה לחמישים ספרי 'משיבת נפש' של רבי נחמן מברסלב, שקנה ניר לזיכוי הרבים מאותו עודף, שנשאר ברשותו. כל העולמות נרעשו והטלטלו. **אז הוכרעה הכף לזכות מלאה וניר יצא זכאי.** אך עתה, היה זה ניר, שפחד לרדת חזרה לעולם הזה, ושאל: "מי יהיה ערב לו שלא יחטא?", והתחנן לפני הצדיק. אז, מסיבה לא ברורה, ביקש ניר מהבא"ח, כי הוא רוצה לפגוש בר' יונתן בן עוזיאל. לקח אותו הצדיק למקומם של הצדיקים, מקום בו הכניסה למלאכים אסורה.

"אתה רואה שם?" הצביע הבא"ח לעבר נקודה, "שם נמצא רבי יונתן בן עוזיאל". אך ניר לא היה בדרגה מספיקה, כדי שיוכל להסתכל. "עכשיו, תרד למטה. חבר שלך מחכה לך". לפני שניר ירד, שאל אותו הבן איש חי זיע"א שלוש פעמים: "מה תעשה כשתרד?" אך ניר, התבייש לענות. ואז הראה לו הבן איש חי פנים כועסות וחזר ושאל: "מה תעשה כשתרד?". ענה ניר: **"אחזור בתשובה שלמה", כך חזר שלוש פעמים. אז התעורר ניר בבית-הרפואה לשמחת ולהפתעת חברו ורופאיו. כשהוא זוכר את כל אשר חווה.**

עד כמה תורתו של רבינו חשובה בשמים יעיד הסיפור המופלא הבא: מסופר על תינוק שנולד בירושלים ושמו ישראל מאיר. כשהיה בן שלוש שנים שלחו אביו לתלמוד תורה. והנה, יום אחד רואה המלמד כי ישראל ממלמל. שאלו: "מה אתה אומר?", והלה עונה לו מסכת סוכה. הרב ביקש ממנו שיאמר בקול והלה החל לומר על-פה את מסכת סוכה. חשב המלמד שמא אביו מלמדו בבית. כאשר התקשר לאב לשאול אותו בדבר הנעשה- נענה בתשובה מתמיהה, אביו כלל לא מלמדו. כשהתבררו הדברים לאשורן, הבינו כי אותו מלאך המלמד את התינוק תורה במעי אימו לא היכה קלות על שפתי התינוק, ולכן לא שכח את תלמודו. היות והשמועה בדבר התינוק התפשטה כאש בשדה קוצים, פחדו הוריו מעינא בישא. לפיכך הלכו לאדמו"ר מגור וביקשו ממנו כי יבוא ויצווה לתינוק לנהוג כשאר תינוקות כמותו ולא תפגע בו עינם ולשונם של הבריות. הרה"ג ראש הישיבה הרב יהודה צדקה אשר ביקש לתהות על מידת בקיאותו של אותו תינוק והחל פותח במשנת "מאימתי קורין את שמע בערבית" והיה התינוק מפליא אזני הכל במידת בקיאותו ואילמלי הפסיקו ראש הישיבה היה מצרף לששה סדרים למשנה ראשונה. החל ראש הישיבה בלימוד גמרא במסכת בבא קמא והיה אותו תינוק מחזיק אחריו מהלך הגמרא כסדר לימודו בש"ס ואלמלא הפסיקו ראש הישיבה היה ממשיך במהלכו על הש"ס כולו. פתח ראש הישיבה זוהר והתינוק המשיך אחריו ואלמלא עצר אותו, לא היה מפסיק

פעם אחת נכנס אליו הגאון ר' עטיה עזרא לשאול שאלה. רבינו ביקש שיאמר לפניו פסוק מהתנ"ך היות ותאריך זה היה יום פטירת אביו. הפסוק שעלה בפיו היה "פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון". הרב דרש את הפסוק מאה ועשרים (!) פירושים שונים במשך ארבע שעות ברציפות בסיום שאלו: "מהי השאלה שלשמה הגעת?". פיו מגירסא. משבאו לטור המשיך כדרכו, שו"ע המשיך כדרכו, מגן אברהם- נסתמו מעייניו ועוד מנושאי כלים על השו"ע ואין קול ואין קשב, פתח לפניו קיצור שולחן ערוך לרב גאנצפריד. "אל התינוק: **"אני לא אשכנזי", כיוון שפתח לפניו בבן איש חי, כמו נעור התינוק לחיים, היה גורס הלכותיו. עד ששאלו ראש הישיבה מדוע לא ידע נושאי כלים שעל השו"ע, והיה הולך אותו תינוק ומשיב לראש הישיבה כי בשמיים לומדים תורת משה רבנו שקבלה מסיני ומסרה לזקנים, נביאים, כנסת הגדולה, תורתן של הזוגות תנאים אמוראים, סבוראים, גאונים ראשונים כגון הרמב"ם והטור ואחרונים עד לשו"ע, ומשם ואילך אין מלמדים תורתן של בני אחרונים עד להלכותיו של הבא"ח.** לאחר מכן הובא ישראל מאיר בפני הרבי מגור, וכיוון שעשה האדמו"ר מה שעשה נשתכח התינוק.

בעירו של רבינו גר חכם שכיניו היה הרש"ש, אותו צדיק החליט להיות בתענית לצורך זיכור נשמתו, הצום נמשך שבוע ימים, החל מיום ראשון ועד קידוש של ליל שבת. הרש"ש ביום שישי עבר דרך השוק, וכאשר הריח הפירות שנדפו מן השוק הגיע לאפו- נפל והתעלף מרוב חולשתו שלא נכנס אל פיו מאכל במשך שבוע שלם. לפתע מרגיש הרש"ש יד אוחזת אותו ואמרת לו: "קום", שאל אותו "מי אתה?" - "אני ר' חנינא שעליו נאמר: כל העולם ניזון בזכות חנינא בני ור' חנינא די לי בקב חרובין מערב שבת לערב שבת". הרש"ש קם ומיד החל להרגיש שינוי מהותי, ומאותו רגע הרב היה מסוגל "לראות" את מחשבותיהם של הסובבים אותו.

ידוע, כי בשבת אסור לצום מלבד תענית חלום (משום ביטול עונג שבת). בליל שבת, בנו של הרב חלם בלילה כי אביו נושא אשה אחרת. כאשר קם בבוקר נפעמה רוחו והוא חשש כי קרב קיצה של אמו. על אתר החליט להיות בתענית. בזמן המנחה, כאשר נכנס לביה"כ, קורא לו הרש"ש ואומר לו: "בא ר' יעקב, שב לידי". כשהגיע לידי שאל אותו: "מדוע אתה בצום, החלום שראית בליל שבת לא פירשת אותו כשורה, החתונה של אביך בחלום היתה מכיוון שאביך חידש חידושים בשמים, והשמחה היתה שהתורה כאלו התחתנה עם אביך ולא כפי שפירשת שכנראה שאמך תמות ואביך יתחתן עם משהי אחרת". ר' יעקב היה בהלם, כיצד הרש"ש ידע על כך, הרי הוא לא סיפר לאף אחד. מיד בסיום תפילת מנחה רץ הרב לספר לאביו את מה שקרה, אך בטרם פתח את פיו, אמר לו אביו: "לך תגיד לרש"ש שלא יספר את כל מה שמגלים לו מן השמים". ואז נוכח בנו כי למעשה אביו ידע על כל המעשה ועל הצום ובצניעותו הרבה הסתיר את רוח הקודש המפעמת בקרבו.

האדמו"ר הרב ירחמיאל משה הופשטיין מקוז'ניץ זצ"ל- נולד ב-י' אלול ה'תרכ"כ (1860) בגרודז'יסק. נו"נ לאדמו"ר ר' ישראל (ה'מגיד מקוז'ניץ זיע"א). כשרבינו נולד הרה"ק ר' ישעיה מושקאט מפראגא רצה לנסוע לגרודז'יסק לברית מילה של רבינו אולם הניאו אותו מזה מאחר, מכיוון שהיה בגיל מבוגר ותש כוחו מאוד. ביום הברית הרה"ק המגיד מקוז'ניץ בא בחלום לר' ישעיה ואמר לו: "אצלי היום יום שמחה, ואתם תשבו פה?". מיד קם וביקש שיביאו מהר עגלה ונסע לגרודז'יסק ואף שימש כסנדק.

כשהיה כבן שש שנים אביו הק' נפטר באופן פתאומי. בשנת ה'תרכ"ח (1867) אימו נישאה לרה"ק האדמו"ר ר' אשר פרלוב (השני) מסטאלין זיע"א. מרן האדמו"ר ר' אהרון (השני- ה'בית אהרן') ואביו החורג, האדמו"ר ר' אשר, שניהם שמו עין פקוחה על רבינו. הם השגיוחו עליו בסדרי התנהגותיו בגשמיות וברוחניות. הם שמרו עליו מכל משמר והשקיעו בו הרבה מכוחם כדי לגדל אותו כפי שצריך. הוא היה דבוק בהם. רבינו נחשב לעילוי גדול. זקנו החורג ציווה עליו ללמוד את הש"ס ובחן אותו. רבינו ענה על כל דבר ודבר בבהירות. **גאון בתורה. הצטיין במידת האמת. שימש כמוהל מומחה. היה בקי בחכמת התכונה וזמני התקופה והמולד.**

עוד לפני שהיה בר-מצווה סבו החורג נפטר ואחר כך אביו החורג. התחתן בשנת ה'תרל"ד (1874). לאחר תקופה קצרה, עבר מלויעב לסטאלין עם אחיו הצעיר ר' ישראל. בשנת ה'תרמ"ג (1883) התחיל לשמש כאדמו"ר בקוז'ניץ. היה מחמיר גדול על עצמו בכל עניין אפילו אם היה בזה רק פקפוק ונדנדוד קל. נהג לטבול אך ורק במקווה הטהרה שנבנה ע"י זקנו המגיד הק' מקוז'ניץ (היה בקוז'ניץ מקווה אחר חדש. רבינו מעולם לא טבל בו, מכיוון שפעם אחת כשבנו אותו היה חילול שבת בשוגג). **בעל רוח- הקודש. רבים פנו אליו ונושעו.** נפטר ב-י"ג אלול ה'תרס"ט (1909). חי כ-49 שנים. ציונו בפולין (באוהל נמצאים גם ציוני האדמו"ר ר' ישראל- המגיד מקוז'ניץ, ר' משה אליקים בריעה, סבו-אדמו"ר ר' אלעזר מקוז'ניץ ואביו- האדמו"ר רבי יחיאל יעקב מקוז'ניץ).

סבו (מצד האב): האדמו"ר ר' אלעזר מקוז'ניץ. **סבא (מצד האם):** האדמו"ר ר' אלימלך שפירא מגרודז'יסק. **אביו:** האדמו"ר רבי יחיאל יעקב מקוז'ניץ. **אימו:** הרבנית שרה דבורה. **אשתו:** מרת ברכה ציפורה (בת האדמו"ר ר' מרדכי טברסקי מלויעב, נכד האדמו"ר ר' אהרון מצ'רנוביל). **מרבותיו:** האדמו"רים אביו, ר' יחיאל יעקב, ר' ירחמיאל משה, ר' אשר פרלוב (השני), ר' אהרון פרלוב (השני), ר' דוד משה מטשארטקוב, ר' נתן דוד משידלאווצא, ר' פנחס מקינצק, ר' שרגא יאיר מביאליבארזיק (מח"ס 'ארון עדות'), ר' יעקב יצחק מביאלא (מח"ס 'דברי בינה'), ר' יצחק מסקווירא. **בניו:** ר' אהרון מקוז'ניץ, ר' אשר אלימלך, ר' ישראל אלעזר מקוז'ניץ-כפר חסידים. **בנותיו:** מרת חנה גולדה, מרת מלכה ועוד שתי בנות.

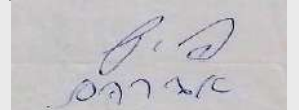
שנה אחת במוצאי יום הכיפורים רבינו ציווה על הרופא ד"ר מינקס שהיה מחסידיו להישאר לטיש. בהתחלה לא היה מובן מדוע הרבי ציווה עליו להישאר לטיש. לאחר זמן בעת עריכת השולחן, אירעה תאונה מחרידה ר"ל ברחוב שלפני בית-המדרש: רכב דרס ילד קטן. ד"ר מינקס רץ החוצה וטיפל בילד. כך בעז"ה ניצלו חייו. אז הובנו דברי רבינו למפרע.

הרה"ג ר' יחזקאל בסר זצ"ל סיפר: דודי, הרה"ח ר' אברהם קאשיצקי שגר בטריעסט, סיפר לי שלא התקיימו אצלו בניו. אביו, הרה"ח ר' חיים יחיאל, היה רגיל לנסוע לרה"ק רבי אברהם יוסף איגרא מזשילין זצ"ל, שגר בקשאנוב. הוא ור' אברהם היו מזכירים את עצמם אצלו, שיושע בבן זכר. פעם אחת כשבא ר' חיים יחיאל לקשאנוב להרה"ק מזשילין, הצדיק אמר לו: "יש אצלינו אורח חשוב, הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקוז'ניץ. כדאי לך להיכנס אליו". ר' חיים נכנס אליו וביקש שבנו ייושע בבן זכר. הרה"ק שאל אותו: "האם זה חשוב לך?". ר' חיים ענה: "כן, מאוד". (בנו עזב שידוך ור' חיים חשב שבגלל קפידה של הכלה בנו לא זוכה לילדים). אמר לו רבינו: "אם זה נוגע כל כך בחיים שלך, אז תן לי סכום מסוים. הנני מבטיח לך, שיוולד לבנך בן זכר", ונקב בסכום גדול מאוד.

ר' אברהם נבהל כששמע את גובה הסכום. הוא רץ החוצה לחדרו של הרה"ק מזשילין ואמר לו: "הרה"ק מבקש סכום גדול מאוד". הרה"ק מזשילין שאל אותו: "אין לך את הסכום?". אמר לו: "יש לי נכסים בסכום הזה, אבל זה כל רכוש". הרה"ק אמר לו: "אם רצונך שבנך ייושע בבן זכר- תן לו, אבל אני לא יכול לומר לך מה לעשות". ר' אברהם ענה לו: "אם הייתי יודע שזה בטוח במאה אחוזים, הייתי נותן". הרה"ק מזשילין אמר לו: "אם הוא הבטיח, אני ערב". אברהם חזר ר' לרה"ק מקוז'ניץ ואמר לו שהוא מסכים לתת את הסכום, אבל הוא צריך פרק זמן של שלושה חודשים כדי למכור את כל נכסיו. רבינו אמר לו: **"לא, עליך להביא לי את הסכום הזה עד מחר בשעה ארבע"**. בלית ברירה ר' אברהם הלך ללוות מידידיו מעות והביא להרה"ק מקוז'ניץ את כל הסכום. באותו לילה הסתלק הרה"ק מקוז'ניץ בבית הרה"ק מזשילין (אז הובן למפרע מדוע רבינו לא יכל לחכות שלושה חודשים). **לאחר תשעה חודשים נולד בן זכר לר' אברהם.**

פעם אחת רבינו והגאון הרב ר' אליעזר מפאקשווינצא זצ"ל (נכד ה'מגיד הקדוש') ישבו בסעודה. אישה בוכה באה וסיפרה שקיבלה מברק שכתוב בו שבתה מקשה לילד. ר' אליעזר אמר לה: "תנו משקה כי מסתמא כבר באה הישועה". רבינו הוציא את השעון מחיקו, הביט בו ואמר: "עדיין לא", והחזיר את השעון לחיקו. כעבור זמן מה הוציא שוב את השעון, הביט בו במשך זמן מסוים ואמר: "ב"ה בתך ילדה בן". מיד לאחר מכן הגיע מברק שכתוב בו כי בתה ילדה בן זכר.

הצדיק הנסתר הרב אברהם יחיאל פיש זצ"ל המכונה 'הבנאי הקדוש' נולד בעיר סטוצ'ין. בצעירותו הסתופף בצל האדמורי"ם מסטוטשין ורופשיץ מהם למד תורה ומוסר. בזמן השואה הגרמנים נכנסו לעיירה והרגו ללא רחל. כשהגיעו לביתו, מערכת החשמל קרסה ורבינו ניצל את הרגע וברח דרך החלון. ניצולי שואה העידו על רבינו: "בימי שנות הזעם של השואה האיזומה, כל מי ששהה בקרבת רבי אברהם פיש ניצל". הצליח להימלט מהגרמנים ולעלות לארץ ישראל. התגורר בסמוך לשוק הכרמל בתל-אביב. רוב שנותיו היה צדיק נסתר. עבד כפועל בניין והסתיר את קדושתו. היה נפגש עם הצדיקים הנסתרים ר' משה יעקב רביקוב (הסנדלר הקדוש), רבי לאון פתילון (הצייר), רבי יוסף וולטון (מנקה הרחובות) ורבי מענדל מבני ברק. הסתיר את עצמו כפועל בניין פשוט.

כאשר ביקשו לבנות בניין למוסדות בעלז בתל-אביב, רבינו ביקש רשות להשתתף בהקמתו בתור פועל בניין. במשך שנה וחצי עלה ירד סחב ובנה מבלי לבקש שכר! רק משום שרצה להיות שותף בבנייתה של תורה. ביתו היה פתוח לכל. הצדיק ורעייתו סייעו לנזקקים. אשתו עבדה במשק בית ואת כל כספם שהיו מרוויחים היו מחלקים לצרכי צדקה לעניים, הכנסת כלה והכנסת אורחים מלבד הקצבה החודשית הדלה ממנה היו חיים. רבינו דאג לכל מחסורם ורעייתו כיבסה את בגדיהם. יום אחד נכנסו למקום מגוריו שלושה אברכים ושאלו: "היכן גר כאן רבי אברהם פיש?". רבינו הכניסם לביתו. והם סיפרו לו שרבי ישראל אבוחצירא, ה'בבא סאלי' שלח אותם אליו כדי להודיע לו שמשמייים החליטו שהוא יהיה רבי ויברך. מאותו הזמן רבים פנו אליו ונושעו.

האדמו"ר מלעלוב קרא על רבינו: "זורע צדקות מצמיח ישועות" וביאר: קודם רבינו זרע צדקות-עוסק בצדקה וחסד, ומכח מידה זו זכה להיות "מצמיח ישועות" שהיה מעניק מברכותיו וכולם ראו בחוש היאך ברכותיו התקיימו וכן רבים פנו אליו ונושעו. לפני פטירתו של ה'בבא סאלי', קרא למקורביו ואמר להם כי "רבי אברהם הוא ממשיך דרכו והוא זה שימלא את מקומו בהשפעת ברכותיו לעם ישראל". מידי מוצ"ש קיים סעודת מלווה מלכה בביתו מפוארת בה נטלו חלק צדיקים נסתרים רבים ויהודים מכל רחבי הארץ. הצדיק הנסתר רבי מענדל מבני ברק העיד: "רבי אברהם הוא ראש הל"ו צדיקים נסתרים". בעל רוח-הקדוש. ביום שלישי האחרון לחייו אמר למשמשו כי "ביום שישי ערב שבת קודש הוא הולך להיפטר מן העולם וכי ידאג לסדר את כל אשר צריך". מדברי רבינו לא נפל דבר והוא נפטר בערב שבת קודש, י"ג אלול ה'תשנ"ח (1998). ציונו בבית-הקברות העתיק בצפת.

אביו: ר' יוסף חיים (ראש חברא-קדישא. יהודי קדוש ובעל מופת). **אשתו:** מרת פראדל (שרה). **מרביתו:** הצדיק הנסתר ר' משה יעקב רביקוב (ה'סנדלר הקדוש').

רבי יהושע נעמי סיפר: באחד הימים, יצאתי מביתי ברח' ישא ברכה בירושלים. רציתי לקחת אוטובוס לכיוון תל אביב, כדי להגיע לבית רבינו. מאחר ושכחתי דבר מה בביתי חזרתי לביתי. כשהגעתי לכיוון רח' יחזקאל, עצרה ניידת משטרה לידי. אחד השוטרים סימן לי לעצור ושאל: "היכן הרב פיש גר?". התפלאתי, הרי הרב מתגורר בתל-אביב והשוטר שאל בירושלים. מהיכן הוא יודע כי אני מכיר את הרב ואני ממקורביו? תהיתי. הבנתי כי יד ההשגחה מכוונת דרכנו. מיד אמרתי: "הרב פיש גר בתל אביב ואני בדרכי אליו". השוטרים הביטו זה על זה ואחד מהם אמר לי: "עלה עמנו וניקח אותך לבית הרב פיש". עליתי לרכב פנימה והחלטו בנסיעה. בתחילת הנסיעה, שררה דממה ברכב. לאחר נסיעה של מספר דקות, פרץ השוטר היושב ליד הנהג בבכי מר. שאלתי: "מה קרה? מדוע אתה בוכה?". השוטר השיב לי כי בנו אהובו חלה במחלה קשה אשר התגלתה אצלו בכבד. כל המערכות בגופו קרסו, וכעת הוא שוכב ללא הכרה. מדובר בילד בן שלוש שנים בלבד, והרופאים אומרים כי נותרו לו עוד יומיים לחיות... הכל הגיע בפתאומיות והשבר והכאב נורא ואיום.

היות ואני מכיר מעט מגדולת הרב ואנשים רבים נושעו מברכותיו, עודדתי את רוחו כי בעז"ה צדיק זה יוכל לפעול עבורו ישועה. הגענו לבית הרב. כאשר נכנסנו פנימה השוטר פרץ בבכי. רבינו שאל למבוקשו. הלה סיפר את סיפורו הכואב בבכי וחרדה. לאחר מספר דקות, שם לב כי בתוך דבריו נרדם רבינו על כיסאו כשראשו שמוט מטה. השוטר המשיך לבכות, אולם הרב לא ענה לו מאומה, רק היה נראה כישן. במשך כעשרים וחמש דקות הרב ישן והשוטר עומד שבור. לפתע, נותר הרב ממקומו ואמר: "כשם שלא ידעת איך זה בא, לא תדע לאן זה ברח. יום חמישי הבא ילך בורח הביתה". את ההתרגשות שהיתה במקום, לא ניתן לתאר. כולם במקום ידעו כי רבינו רב כוחו בשמייים. הצדיק ביקש מהאבא להתחזק במצוות מסוימות וביקש מזוגתו כי תקבל על עצמה לכסות את ראשה במטפחת. השוטר חזר לביתו מרוגש בציפייה לעתיד.

לא עברו ימים מועטים ואותו ילד שהרופאים נתנו לו יומיים לחיות, חזר להכרה והחל לשתף פעולה. תדהמת הרופאים היתה גדולה, הם ערכו צילום מחדש. לתדהמתם, הבחינו כי אין זכר למחלה. "זהו ילד חדש!!!", אמרו הרופאים לאביו, "אנחנו לא מבינים מה קרה. הבן משוחרר! לכו לבית". בדיוק ביום חמישי, באותו היום שרבינו אמר לו. הוא התרגש מכל אשר אירע עימו ועם ילדו. ההשגחה המוחשית שראה בעיניו. מה רב כוחם של הצדיקים בשמייים, חישלה את אמונתו, הוא התחזק מאוד מבחינה רוחנית ואף ערך סעודת הודיה גדולה.

לאחר כמה ימים, נסע הלה עם שני אחיו לבית הרב פיש בכדי להודות לו. בהגיעם לבית הרב, הביט ר' אברהם בשני אחיו ואמר לאח הראשון: "אתה בקרוב תהיה חתן וכלתך מהעיר טבריה", ואילו לאח השני אשר היה חשוך בנים אמר: "לשנה הבאה בזמן כזה תהיה לך בת". למותר לציין כי דבר אחד מדבריו לא שב ריקם, וכאשר אמר כן היה. (הסיפור מעובד מתוך 'צדיקים נסתרים בדור האחרון')

הרב מסעוד יונה אדרעי זצ"ל - נולד בכפר טוגאנא שבמרקו בשנת ה'תרע"ד (1914). נקרא על שם סבו הצדיק ר' מסעוד אשר זכה לגילוי אליהו הנביא. לימים עזב את הכפר ולמד תורה ברבאט ולאחר מכן עבר למראכש, שם קיבל תעודת רבנות שכללה שחיטה, מילה וסופר סת"ם. באותם הימים היה היחיד שהצליח לקבל את ההסמכה בגיל צעיר כל כך.

לאחר שהוסמך שב אל רחמאנה, שם נישא ואף התמנה למוהל ושוחט ואף לימד בישיבת אוצר התורה. זמן קצר לפני שהתחתן אביו נפטר. בשנת ה'תש"ח עבר לקזבלנקה ושם התפרסם ויהודים, ערבים, משכילים ופשוטי העם, חיילים אמריקאים וצרפתים שהיו מוצבים בעיר פנו אליו לקבל ברכה, עצה או קמע וכו'.

בשנת ה'תשי"א (1950) עלה לא"י והתיישב בראש פינה ובשנת ה'תשי"ט (1958) עבר להתגורר ביישוב משמר הים ושימש כרב היישוב. רוב זמנו עודד יהודים אומללים שעלו לארץ הישר מתלאת השואה. **מקובל**. ענותן. גאון בנגלה ובנסתר. **מלומד בנסיים**. כתב קמעות. רבים פנו אליו ונושעו והרב לא לקח מהם מאומה. בעל חסד מופלא. קיים את מעשיו בסתר וסיפורים רבים התגלו רק לאחר פטירתו.

ישנן עדויות מופלאות על מספר פעמים שהרב הוציא דיבוק מאנשים. אנשים רבים אשר לא זכו לזרע קודש בר-קיימא פנו אליו ונושעו. חולים אנושים שהרופאים התייאשו מהם ופנו לרב- התרפאו באורח פלא ולעיתים שלח בידיהם כסף למחיה ולנסיעות לאחר שנכח כי מצבם קשה ולרחוקים הציע ללון בביתו, זאת למרות שהרב עצמו היה חסר אמצעים והימים ימי הצנע והתלושים. נפטר ב-ט"ז אלול ה'תשכ"ח (1968). חי כ-54 שנים. ציונו בהר-המנוחות שבירושלים.

אביו: ר' מאיר (איש תם וישר, עניו וגומל חסדים. שימש כשליח ציבור). **אמו:** מרת פרחא. **אשתו:** מרת חסיבה (בת ר' סעיד ופרחה דוידה). **מילדיה:** ר' אברהם, מרת שושנה. **מרבתי:** ר' אהרון בוזגלו, ר' חנניה דלויה. **מספריו:** **ישפת אמת** • **הצדיק מראש פינה** - קורות חייו של הצדיק.

צדיק אחד שהיה גר בעכו היה נחשב למוהל מוסמך ובעל שם. לבריתות רבות הוזמן, והיה עושה את מלאכתו נאמנה, במומחיות רבה, ביראת שמיים ובכוונות טהורות ומעולם לא נטל שכר טרחה תמורת המילה. יום אחד חלתה ל"ע בת המוהל ונפלה למשכב. לא הועילו התרופות שנתנו לה והטיפולים הרבים שנעשו בה.

מצבה הידרדר, ונשמתה כמעט יצאה ממנה. כאשר הבחין המוהל במצבה הקשה של בתו האהובה, פרץ בבכי מר, צעק והתחנן לבורא העולם, שיציל את בתו וקרא במר נפשו: **"אני שמזכה את ילדי ישראל הרכים להיכנס בבריתו של אברהם אבינו, תעמוד לי זכותה של מצווה זו, וישלח נא אליי אליהו הנביא להציל את בתי מרדת שחת..."**

ויהי בלילה, רואה המוהל בחלומו, והנה אליהו הנביא לפניו, ולידו יושב רבי מסעוד. אליהו פונה אליו ואומר: **"למה אתה בוכה ומרעיש את כל העולמות? דע לך שרבי מסעוד הנו צדיק וטהור ומזוקק ככסף זך ונקי, לך נא אליו למשמר הים, ועל ידיו תהיה רפואה לבתך!"**. לא התמהמה המוהל, קם ונסע למשמר הים, נכנס לחדרו של רבי מסעוד ושפך לפניו את לבו. בירך הצדיק את החולה ברפואה שלמה, וכן עשה לה שני שם. לתדהמת הרופאים ולשמחתם הרבה של בני המשפחה, החלה החולה להתאושש, ומרגע שיצא המוהל מחדרו של הצדיק, מצבה השתפר עד שהחלימה לחלוטין...

לא רק כוחות עליונים עמדו לצדיק כאשר זכה לרפא את חולי עם ישראל. גם שכלו החד, תבונתו הרבה ובקיאיותו במכמני הרפואה והמדע סייעו בידו לעזור לכל נזקק ובעל חולי. **רבי מסעוד ידע להבחין בשורש הבעיה של כל מחלה, אף ידע את השתלשלות המחלה ואת שלביה, אך החלק הנסי היה המופלא ביותר. רבי מסעוד ידע, עוד בטרם ניגש אליו החולה, פרטי פרטים עליו ועל מחלתו!**

בהיות הרבנית הצדקת בצינו על התנא הקדוש רשב"י זיע"א ניגשה אליה אחת המתפללות ושאלה: "מה לך, רבנית? פניך חיוורות ונראה שאינך חשה בטוב." "אכן חולה אני" - ענתה הרבנית. "אם כך" - שבה ואמרה האשה - **"בקשי מבעלך, שהוא איש צדיק וישר שיברך אותך. אדם בעל כוחות הוא, צדיק וקדוש ומחולל נסים. אני עצמי זכיתי להיוושע על ידו. ומעשה שהיה כך היה: לפני נישואיי באתי אל הרב לבקש את ברכתו. הצדיק בירך אותנו וביקש שנעשה שינוי שם. למרות בקשתו, מטרדת ההכנות לחתונה לא עשינו כדבריו. שנים אחדות היינו נשואים. והנישואים לא עלו יפה. ילדים לא היו לנו, אך ריב ומדון שררו בביתנו תמיד. החלטנו לשוב אל הצדיק ולבקש מחדש את ברכתו. כאשר נכנסנו אל חדרו, הזכיר לנו הרב, שעלינו לשנות את שמנו. הרב לא כעס על שלא קיימנו את דבריו, אלא במאור פנים שב והזכיר לנו לעשות כציווי. ואכן, מיד לאחר שינוי השם נפקדנו בבנים ב"ה, ועתה אנו חיים באושר ובשלום!"**

מספרת פ. קרובת משפחה: הצדיק חזה את עתידי ואמר לי דברים אלו: א. בעלי לעתיד נמצא ברגע זה בים ולא ביבשה. ב. בשעת החופה יהיה דם. ג. יהיו לנו ארבעה ילדים. ואכן, כך היה: א. בעלי היה בלב ים - מלח במקצועו. ב. בשעת החפה, כשהחתן עבר את הכוס, עפו רסיסים מהכוס ופגעו ברגלי ושטף דם ירד ממנה. ג. אכן, יש לנו היום ארבעה ילדים.

זכור לי מעשה נוסף, לפני כשלושים שנה, כשבני היה בן שש שנים, היה בוכה ללא הפוגה, כמו שיגעון בר-מן, עד שפנית אליו. מיד כתב קמע ואמר: **"אתם השאתם את הילד בבית לבד, וקרה מה שקרה". שמנו עליו את הקמע ומיד הבריא.** הקמע עד היום אצלי, ואני שומרת עליו ונזכרת בנס שזכות הצדיק עמדה לנו.

תקופה מסוימת רבינו הגיע מדי יום ברגל, מהלך של חצי שעה לביה"כ בעכו, כשהוא לבוש בטלית ומעוטר בתפלין. שבת אחת, נעמד רבי שלום לופס על במת ביה"כ ואמר: "יש יהודי גדול וצדיק בשם רבי מסעוד, שמצב בריאותו נעשה רופף, וכן קשה עליו על הפרנסה וכו', נא לעורר רחמים עליו!". המתפללים תמהו, מה לו לרבם להזכיר חולה דווקא בשבת? וכי לא היה לו פנאי לעשות זאת קודם השבת? הוסיף ר' שלום לופס וגילה רז: "אמש בשנתי, בא אליי בחלומי רבי שמעון בר יוחאי זכותו עלינו, ואמר לי: 'הרב של משמר הים חולה, ואתם, לא אכפת לכם?!'. רושם גדול השאירו הדברים בלב המתפללים, ולמחרת באו כולם לבית רבי מסעוד לבקר בחוליו.

הרבנית התברכה באמונת חכמים עזה ומושרשת. הרבנית נהגה להדליק נרות לכבודם של צדיקים בימי שני וחמישי, בערב שבת ובמוצאי שבת, בליל ראש חדש ובימי שמחה והילולא ולהבדיל גם בימות מצוקה וצער. הרבנית זכתה לגילויים נפלאים. לילה אחד חלמה ובחלומה נגלה לפניה רבי מאיר בעל הנס, נכנס לבית ונעמד מול הנרות שהדליקה לכבודם על הצדיקים. ברכה אותו הרבנית ושאלה אותו: "מדוע כועס רבי מאיר?" השיב לה התנא: "בעלך עבר על יד ביתי ולא נכנס אלי". למחרת בבוקר, כששב רבי מסעוד מבית הכנסת ושאלה אותו: "האם עברת ליד ציונו על התנא רבי מאיר בטבריה ולא נכנסת?" שאל אותה הצדיק בתימהון: "מי אמר לך זאת?". סיפרה הרבנית על חלומה. חייך הצדיק ואמר לה: "נכון, עברתי ליד ציונו של התנא ולא עלה בידי להיכנס ולהתפלל שם!".

הרב פעם אחת הזמין חשמלאי עקב קצרי שחזר ונשנה. כאשר הגיע בעל המקצועי התקבל בצורה יוצאת מן הכלל, כאחד האורחים החשובים וכן הוגש לו כיבוד לאחר התיקון, שארך לא יותר מחמש דקות, הוציא הרב מכיסו סכום גדול ומסר לחשמלאי. לפני כן שאל הרב את החשמלאי כמה הוא דורש, אך הוא סירב לנקוב מחיר. מכיוון שכיבד את הרב. הסכום שנתן לו הרב היה מתאים לעבודה של שעתיים שלמות לפחות. הלה לא רצה לקבל, אך הרב הפציר בו כהרגלו, כמו בעת שנתן למישהו צדקה, ולאחר מכן יצא הרב ללוותו עד לתחנת האוטובוס כ-5 דקות ברגל, כשהוא מרעיף עליו ברכות. כשחזר הרב לבית, חזר ונהיה שוב קצר, אך הרב לא התרגש ולא הסכים לקרוא שוב לאותו חשמלאי, כדי שלא יתבייש!

אל ביתו של הרב הגיעו אנשים במצוקה. כאשר נשאלו כיצד ידעו על הצדיק, השיבו, שבחלום הלילה נמסרו להם שמו וכתובתו. אחדים סיפרו בהתרגשות, שחלמו שרשב"י הקדוש הוא שמסר להם בחלום את שמו של הצדיק. סיפרה הרבנית, שכאשר אחיה ר' חביב זצ"ל התארח במשמר הים, וחילק הזמנות לחתונת בנו משה הי"ו, נכנסה אל הבית אשה אומללה וביקשה לראות את פני הרב. מראה האשה היה דוחה ביותר וקשה מאוד היה להביט בפניה, שהיו עקמות ומעוותות לחלוטין. אך בראות האשה האמללה את החיבה ואת החום שבהם התקבלה בבית הרב, וסיפרה לבני הבית כיצד הגיעה הלום. בקריית-אתא פגשה האשה במכרה, אשר סיפרה לה שבעלה סבל סבל נורא ברגליו וכל התרופות שנטל כדי להקנות את הכאבים לא עזרו לו. עד אשר הגיע האיש אל ביתו של הצדיק והתרפא לחלוטין. "אני מציעה לך", המשיכה המכרה, "לגשת אל רבי מסעוד, אולי יוכל להושיעך". אך לצערי, המשיכה האשה הזרה בסיפורה, נודע לי, שהרב עזב את ראש-פינה, ולא ידעתי להיכן עבר. יום אחד הלכתי אל מערת הקבורה של אליהו הנביא בחיפה. פרצתי על ציונו בבכי קורע לב וביקשתי את עזרתו בחוליי הנורא. עייפותי גברה, ותרדמה נפלה עליי. בחלומי שמעתי קול: "לכי לר' מסעוד, והוא ירפא אותך. הוא גר במשמר הים מספר 4". התעוררתי בבהלה, והכתובת הייתה חרותה במוחי בבהירות. מיד קמתי ובאתי לכאן...". נרגשים ונפעמים הכניסו בני הבית את האשה החולה אל חדרו של הצדיק, והוא כתב לה קמעות וברך אותה ברפואה שלמה. והנה, לא יאומן כי יסופר, כעבור חודש שבה האשה להודות לצדיק, והנה פניה הבריאו לחלוטין ונראו ללא דופי.

לעומת חולים אלו, שבאו אל הצדיק באמונה תמימה, הייתה אישה אחת, שראתה את החולים הרבים הבאים אל הצדיק, לועגת להם ומלגלגת, על כך שהם נותנים מבטחם בצדיק ולא בתרופות. לימים עברה האישה להתגורר בשכונת עם אמו של הצדיק. יום אחד חשה ברע. כאבי ראש עזים תקפו אותה. היא פנתה לרופאים אך ללא הועיל. פנתה האישה אל אימו של הרב, שהייתה ידועה כמרפאה בצמחים, אך האם שלחה אותה אל בנה הצדיק. באה האישה אל ראש פינה, כשהיא מלאת בושם וחרטה, על שלעה לצדיק מלפנים. אך רבי מסעוד קיבל אותה בסבר פנים יפות, ומצדקתו וענוותנותו לא זכר לה את מעשיה ובירך אותה לרפואה שלימה. ואכן, ימים אחדים לאחר ביקור בבית הרב, חלפו כל מכאוביה של האישה. לאחר מספר שנים אירע אסון נוסף בביתה של האשה. פניה של הבת התעקמו והתעוותו לחלוטין ל"ע. לקחה האישה את בתה לטיפולים שונים, אך מאומה לא עזר. החליטה האישה להביא את בתה האומללה לצדיק. אולי גם אותה יושיע. התבונן הרב בבת ואמר: "בתך שיחקה במקום טומאה והבהילוה באותו מקום. וזו הסיבה שהתעוותה". ומיד כתב לה קמע. כשסיים את כתיבתו, אמר לאם: "בעיצומה של מלאכת כתיבת הקמע ראיתי את רבי רפאל אלנקווה. לכן הדליקי מעתה ואילך נר לנשמת ר' רפאל". מסר הצדיק את הקמע לבת, והיא נרפאה לחלוטין בתוך מספר ימים.

אחד משכניו של הצדיק, אברהם שמו, סיפר פעם אחת מנפלאותיו של הצדיק והוסיף ואמר: "ולולי ראיתי את הדברים בעיניי- לא הייתי מאמין". ומעשה שהיה כך היה. אותו איש התלווה פעם אל הצדיק, כשהלכו לעכו לצורך סידור עניין מסוים. לפתע, ראו התקהלות גדולה, והנה הבחינו שבמרכז ההתקהלות שוכב איש מתפתל מכאבים עזים. ניגש אליו הצדיק במומחיות, ומיד כשהציץ בפניו, ניכר היה, שהוא מבחין במהותה של הבעיה. חיש פתח את כפתורי חולצתו של האיש, צייר בעט עיגול קטן על בטנו, במקום הכאב, וחילק את העיגול למספר חלקים. על כל חלק רשם מילה או שתיים וסגר את החולצה. ברך בקול "רפואה שלמה" והמשיך בדרכו. לא חלפו דקות אחדות והאיש קם ממקומו, כאילו לא ארע דבר. כל כאביו נעלמו כלא היו. ביקש האיש להודות למיטיבו, אך הרב כבר המשיך בדרכו...

מעשה באדם בשם ז'קוב מקריית-ים, שחלה בשיתוק רח"ל. רגלו וידו היו כמתות, ופיו היה עקום ומעוות. הלה שכב בבית החולים ברעננה במשך 8 חודשים ל"ע. הזריקות, התרופות וכל הטיפולים למיניהם לא הועילו מאומה. ובינתיים, אשתו המסורה, אסתר, התרוצצה בכל מיני מקומות אולי תשמע על רופא או משהו שיוכל לעזור, עד שלבסוף הגיעה לבית הצדיק רבי מסעוד. הצדיק מסר לה לתת לבעלה תרופות, ומיד עם הטפולים החלו להרגיש שנויים, מיודענו המשיך בתרופות, שהרב נתן לו ותוך 6 שבועות נתרפא לגמרי!

אישה המתגוררת בחיפה הייתה עקרה שנים רבות ולא זכתה לפרי בטן. היא נסתה לשאול בעצת הרופאים, אך כל הטיפולים וכל התרופות שנתנו לה, לא סייעו בידה. החליטה האישה לנסוע לביתו של רבי מסעוד, ושם בבכייה רבה סחה לרב על צרתה. ניחם אותה הרב וכתב לה קמע, ובתוך חודש ימים הרתה, לתדהמת הרופאים, וילדה כעבור תשעה חודשים בן בשעה טובה ומצלחת.

אישה אחת הייתה משלימה את הריונה, אך כאשר הגיע שעת הלידה, היו העוברים נולדים ללא רוח חיים ר"ל. מספר פעמים נשנה הדבר עד שהאישה קצה בחייה מרוב יגונה וסבלה. נסעה האישה אל ביתו של הרב וביקשה את ברכתו. נתן לה הצדיק תיקון, ומקץ שנה שבה האשה, שמחה ומאושרת ובזרועותיה זוג תאומים.

האדמו"ר הרב אברהם אביגדור נחום לנדא זצ"ל - נולד ב-י"א שבט ה'תרע"ז (1917) בפולין. כבר בילדותו ניכר כי לגדולות נוצר. בגיל אחת-עשרה עבר ללמוד בישיבת 'כתר תורה' בקראקא. כשהיה בן שלוש-עשרה שנים בלבד נכנס ללמוד בישיבת חכמי לובלין לאחר שנבחן על 300 דפי גפ"ת. באותה העת רבינו היה הבחור הצעיר ביותר בישיבה. השתתף בקבוצה מצומצמת של האריות שבחבורה אצל הרב מקוז'גלוב זיע"א בסדר טהרות וכן שמע גם מהרב מז'ליחוב זיע"א עניינים בסודות התורה. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה ברח לויילנה. שם מספר חודשים בחברת הרב יצחק זאב סולובייצ'יק מבריסק. בריחתו של רבינו מליטא למוסקבה היתה דרך רצופה ניסים. משם המשיך דרך לבנון וטורקיה עד שבשנת ה'תש"א (1941) הגיע לארץ ישראל. הוריו וכן רבים מבני משפחתו נספו בשואה הי"ד. בשנת ה'תש"ו (1946) לאחר נישואיו גר בשכונת 'שערי חסד' והיה מתלמידיו הקרובים של הרב מבריסק. כמו כן היה מקורב לגאון הרב דב בריש ווינדנפלד שגר בסמיכות לביתו. תפילת שחרית בימות החול היתה אורכת כשלוש שעות. בשנת ה'תש"ח (1948) זקני חסידות סטריקוב הכתירו אותו כממשיך השושלת. הוא קבע את ביתו ואת מרכז החסידות בתל-אביב. מעולם לא ישב בתפילה ובקריאת התורה. בשבתות ובחגים עמד שעות על גבי שעות. מעולם לא היו אצלו סטנדר וכיסא. היה מניח את הסידור על גבי אדן החלון ועיניו היו זולגות דמעות בפסוקי דזמרה עד שבסידור שלפניו נוצרו חורים. רק כאשר התקרב לגיל שבעים ונחלש מאוד הוא נאלץ להתיישב לסירוגין בתפילה.

הקים בית מדרש בבני-ברק. מוסדות אלו הצטרפו לבית המדרש הותיק של החסידות בירושלים שייסד האדמו"ר הזקן מסטריקוב בעת ביקורו בארץ ישראל. במשך כל שנות כהונתו התרחק מגינוני אדמו"רות. בשנת ה'תשמ"ו (1986) עבר לגור בבני ברק אליה העביר את מרכז החסידות. בשנת ה'תש"ן (1990) הקים את ישיבת 'קול יעקב סטריקוב' על שמו של אביו. ענוותן מופלא. שקידתו היתה עצומה. למרות שעבודת הקודש שלו היתה פנימית ביותר, תפילתו היתה בקול חוצב להבות. נפטר ב-ט"ז אלול ה'תשס"א (2001). חי כ-84 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. מכיוון שלא הותיר צוואה בדבר ממלא מקומו והיו לרב שלוש בנות, רוב החסידים הכתירו לאדמו"ר את חתנו הצעיר רבי דוד ברנדר וחלק הכתירו את נכדו רבי יעקב דן שטרן שמנהיג את חצרו בירושלים.

אביו: האדמו"ר ר' יעקב יצחק דן מסטריקוב. **אימו:** מרת רויזא ביילא. **אשתו:** מרת חיה הדסה וידיסלבסקי (בת הרב מאיר וידיסלבסקי, מצאצאי החידושי הרי"מ. נישא בשנת ה'תש"ו (1946)). **ילדיו:** שלוש בנות. **חתניו הגאונים:** ר' משה שמואל שטרן (בנו של הרב יצחק יהודה שטרן אב"ד ביליץ), ר' ישעיהו פרנקל-תאומים (רב בית המדרש קרקא בבני ברק), ר' דוד ברנדר (בנו של רבי שלום ברנדר, ראש ישיבת בעלז. נישא למרת מרים). **מרבותיו:** סבו האדמו"ר הזקן מסטריקוב רבי אלימלך מנחם מנדל, אביו האדמו"ר ר' יעקב יצחק דן, ר' מנדל וקסלר הי"ד, מרן הגרי"ז מבריסק.

הרה"ח ר' יחיאל גיברשטיין ז"ל מזקני חסידי סטריקוב סיפר בימי השבעה כי בשנת ה'תשל"א, כשהרבי עוד גר בת"א. הוא הגיע בצהרי יום שישי לבית מדרשו ברח' בורוכוב כדי להביא את המוצרים של הקידוש לשבת. הוא פתח את הדלת ולתדהמתו ראה את הרבי בכבודו ובעצמו שוטף את רצפת בית-המדרש.

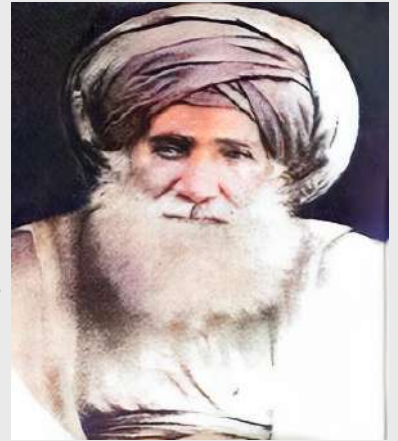
באותם שנים כשביהמ"ד שכן ברחוב בורוכוב 8 בת"א היה בו מניין של תפילת שחרית מוקדם בכל בוקר. הרבי עצמו לא התפלל במניין זה אלא היה מתפלל יותר מאוחר, מכיוון שהיה מכין את עצמו שעות ארוכות לתפילה. למרות זאת הרב התייצב כל יום בשעה שש בבוקר וישב בביהמ"ד בשעת התפילה. כאשר היו קשיים להשלים את המניין, הרבי היה יוצא בעצמו לרחוב כדי לאסוף אנשים להשלמת המניין.

עד כעשר שנים לפני הסתלקותו היה ניתן לראות את הרב נוסע בתחבורה ציבורית ללא גבאים ומשמשים. תחנוני החסידים כי אין זה לפי כבודו נדחו על ידו בביטול. "כבוד?" תמה באוזניהם, "האמת זה מה שחשוב. כל השאר זה עולם הזה". השינוי חל רק בשנים האחרונות, כאשר החסידים החליטו להמתין לו עם רכב ולהסיע אותו ממקום למקום. הרבי הסכים לכך בלית ברירה.

פעם התווכחו בנוכחותו באיזה סברא, הרבי שמע והגיב על כך: "סברא זו כתובה ב'שער המלך'. חיפשו ולא מצאו, אולם הרבי בזכרונו המדהים ציטט להם את הדף המדויק בקונטרס פלוני, שם מביא את סברת ה'שער המלך'.

אחד מנכדיו סיפר שבתקופה האחרונה לחיי רבינו הוא (הנכד) למד בסוגיא דתמורה רבי עקיבא איגר ארוך וקשה. לצערו הוא לא הבין אותו בשום אופן. כשבא לסבא, רבינו שאל אותו כדרכו מה הוא לומד. הנכד ענה שהוא לא הבין את רע"א בסוגיא דתמורה. רבינו ענה לו שסוגיא זו למד בעיון לפני חמישים שנה, ותיכף התחיל לחשב בדעתו את כל הסוגיא במשך מספר דקות. לאחר מכן ביאר בטוב טעם את כל הסוגיא בע"פ גמרא, רש"י ותוספות עם הגרע"א, עד שהנכד הבין את הכל בצורה טובה.

אנשים היו נכנסים לבית מדרשו ומחפשים את הרבי במזרח של ביהמ"ד, אבל הרבי היה יושב בפניה בצד על ספסל. לפעמים היה מצטרף לשיעור שנמסר בין מנחה למערב לבעלי בתים במשנה ברורה או במשניות וכל זה בצורה טבעית ביותר. מעובד מתוך 'שחרית- העיתון הדיגיטלי היומי של הציבור החרדי' מכתבה לדמותו ב'המבשר' תורני כי תצא תשע"א מאת הרב יוסף סופר.

הרב עבדאללה (עובדיה) סומך זצ"ל הידוע בכינויו "אסתאי" שפירושו "ראש החכמים": נולד בבגדד שבעירק בשנת ה'תקע"ד (1813). **מגדולי חכמי בבל**. כשהיה בן עשרים שנים בלבד, קיבץ סביבו קבוצה של אברכים והחל ללמדם בעצמו ש"ס ופוסקים, כאשר הוא דואג לכל מחסורם ופרנסתם על חשבונם. תוך זמן קצר, מספר תלמידי הישיבה עלה והגיע למאות. כאן בא לעזרתו ר' יחזקאל מנשה שהיה מעשירי בגדד ועזר לרב להקים את בית המדרש "אבו מנשה" ואח"כ את הישיבה "מדרש בית זלכה".

כעשרים שנה לאחר יסוד הישיבה נמנו בה שלושים ראשי ישיבות שכל אחד מהם עמד בראש ישיבה קטנה, ומעל כולם הגאון ר' עבדללה. שמם הטוב של הישיבות הגיעו לכל הארצות, וממקומות רחוקים כגון: הודו, קורדיסטאן ופרס שלחו את בניהם ללמוד בבית-המדרש עד שמלאו את כרסם בש"ס ופוסקים. ביתו של הרב היה פתוח לכולם, האיר פנים. עסק בצדקה ובתמיכה בעניים. תיקן תקנות רבות. **והיה מוחזק גם בעיני התושבים המוסלמים כאיש אלוקים קדוש ונורא.**

רב, מחבר וראש ישיבה. הפוסק החשוב ביותר בזמנו בבבל. עסק בתורה והקדיש את כל עתותיו להרבצת תורה. נפטר לביל שבת קודש י"ז באלול בשנת ה'תרמ"ז (1889), חי כ-76 שנים.

אביו: ר' אברהם (מרבני העדה). זכה שתורה וגדולה התאחדו על שולחנו וזכה לעושר רב. מכספו פיזר לאביונים ותמך במיוחד בתלמידי חכמים. שישה בנים ושמונה בנות נולדו לו, ונדעו במעשיהם הטובים כרודפי צדקה וחסד, **אולם המיוחד מכל בניו היה הבן ר' עבדאללה (רבנו):** ר' יעקב בר יוסף הרופא (מגדולי הדיינים בבגדד). **מתלמידיו:** הגאונים ר' אליהו מני (רבה של חברון), ר' יוסף חיים (בן-איש-חי). ר' יהודה פתיה. ר' נסים הלוי. ר' יחזקאל מוצפי. ר' ששון הלוי. ר' אלישע דנגור. ר' אברהם הלל. ר' עזרא דנגור. ר' שמעון אגסי. ר' יעקב חיים סופר. ועוד גאוני עולם. **מספריו:** **יזבחי צדק** - שו"ע יורה דעה **יקיבוץ חכמים** **יעץ השדה** **יחזון למועד** ועוד רבים

באחד המקרים יהודי התאסלם ולאחר מכן העליל עלילת שווא על יהודי אחר ותבע אותו למשפט. היהודי נשבע ויצא זכאי בדינו וזאת משום שידעו השופטים כי אצל היהודים אין דבר חמור יותר משבועת שקר. בראות המומר זאת, חמתו בערה בו והוא הלך למושל המוסלמי ואמר: "דע לך, אדוני המושל. **אין כל ערך לשבועתיהם של היהודים, שכן ביום המקודש ביותר שהוא יום הכיפורים, הם מבטלים את כל השבועות שישבעו,**" וכדי להוכיח את צדקתו, פתח את המחזור בתפילת "כל נדרי".

כיוון ששמע המושל כך, ציווה להביא לפניו את רבם של היהודים כדי שייתן הסבר לכך. לצורך זאת, נשלחו שלושה שוטרים בפקודת המושל. הם הגיעו לבית-המדרש "בית זלכה" ופנו בשאלה לאחד התלמידים: "היכן יושב הרב?". התלמיד הצביע על אחד החדרים בו ישב ר' עבדללה סומך עם תלמידיו ולימדם. שלושת השוטרים עמדו בפתח החדר, אולם מראהו של הרב הבהיקו כאור הרקיע. **השוטרים לא ההינו לגשת אל הרב ולבסוף שבו על עקבותם כעומת שבאו.** הם ניגשו למושל ואמרו לו כי **רב היהודים אינו ילוד אשה והוא מלאך,** ואין הם יכולים להביאו. המושל נזף בהם קשות ושלח שלושה שוטרים אחרים להביא את הרב.

שלושת השוטרים האחרים אף הם לא העיזו להכנס אל הרב. הם כתבו על פתק כי המושל מבקש ממנו להתייצב לפניו ושלחו את הפתק באמצעות אחד התלמידים. הרב יצא מבית-המדרש לכיוון ביתו של המושל. בראותם זאת, כל חכמי הישיבה התלוו לרב. וכל מקום בו הרב עבר, הצטרפו יהודים רבים. עד מהרה השתרכה אחרי הרב שיירה רבת משתתפים של אלפי אנשים. **כאשר המושל הציץ מחלונו, הוא נדהם לראות את כל הצועדים אחרי רבם, ולמראה קלסתרם של הרב, רעד וחלחלה אחזו בו.**

כשנכנס הרב אל המושל, המושל התנצל בפניו על שהטריחו לגשת אליו. בנוסף, התבייש לשאול את הרב ובמקום זאת פנה לאחד התלמידים וביקש ממנו להסביר לו את פשר התפילה ביום הכיפורים. התלמיד הסביר בטוב טעם כי הביטול יכול לחול רק על שבועה בשגגה וגם לא על ענייני ממונות בין אדם לחברו. **מאותו יום הפך המושל למעריצו הגדול של ר' עבדאללה.**

בשנת ה'תרמ"ז (1889) פרצה מגפה הגורמת לאדם להקיא על לצאת נשמתו. מגפה זו לא פסחה על ר' עבדללה סומך ובליל שבת קודש י"ח באלול הרב השיב את נשמתו לבוראו. מאחר והמגפה עוד השתוללה, נאסר ע"י הממשלה לקבור את הרב ליד קברות אבותיו. יחד עם זאת, המושל התיר לקבורו בחצר "יהושוע כהן גדול" (במקום זה היה גם ציונו של הרב יעקב הרופא, רבו המובהק של ר' עבדאללה) ואף נתן רישיון בכתב על כך. כל יהודי בגדד ליוו את רבם בדרכו האחרונה כשהם ממררים בבכי רב.

לפתע, הופיעה קבוצת מוסלמים כשבראשם מנהיגם צורר היהודים בשם "זיבג" שהיה המוכתר של המחוז ודרשו מן היהודים להסתלק מן המקום. גם כשהראו את הרשיון המיוחד שקיבלו מאת המושל, לא נרגעו המוסלמים והחלו מכים את היהודים עד זוב דם. בינתיים, טיפסו שישה יהודים אמיצי לב מעל החומה הגבוהה שהקיפה את חצר "יהושוע כהן גדול" וקברו את רבם. המוכתר "זיבג" הפיץ עלילת רשע בה טען כי היהודים היכו את המוסלמים וחיללו את דתם. המושל, שהוא בעצמו נתן את הרשיון לקבור את הרב, התכחש בראותו את כל המהומה ואף הגדיל לעשות וציווה לאסור את ראשי הקהל. ההמון המוסלמי, בראותם כי הותרה הרצועה, **החלו להתנפל על בתי היהודים תוך כדי שהם חומסים ובוזזים מכל הבא ליד.** בסופו של דבר, רבני בגדד הריצו מברקים מן העיר הסמוכה (וזאת משום שהמושל שם ידו על כל המברקים שנשלחו מבגדד) אל קהילות ישראל בכל הארצות בכדי שיפעילו את כל הקשרים להפסקת ההתעללות. ממשלת בריטניה שלחה התראה חריפה לשולטן "עבד אל-חמיד" ואף איימה כי אם לא תופסק מיד ההתעללות ביהודים תאלץ בריטניה להפעיל כח צבאי.

האיום פעל ולאחר חקירה מקיפה הודח המושל ממשרתו, אולם במקביל כדי להרגיע את חמת ההמון המוסלמי, יצאה הוראה כי יש להעביר את הרב מקברו לבית-העלמין שליד בגדד. כשפתחו את הקבר, כולם נדהמו לראות כי גופו הקדוש היה שלם ונקי כביום הטמנתו על אף שעברו כ-84 ימים מאז. באותו מעמד, ראש הצבא המוסלמי ירד מעל סוסו ופקד על כולם ללוות את הרב רגלי. מסע ההלוויה נמשך שעה ארוכה כשהכל משיחים במאורע המופלא. **רבים מהמוסלמים שהיו עדים למחזה-התגיררו.**

**אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל
ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא
שלחו למייל**

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים